

Методичні рекомендації до уроків письма за зошитом «Я пишу» (частина 2)

II семестр

Урок 1 (с. 1-3)

Тема. Удосконалення вміння писати вивчені букви, слова і речення з ними.

Мета: пригадати і закріпити письмо вивчених букв; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати надруковані слова; розвивати вміння розповідати за малюнком, про події з власного життя, враження від канікул, будувати речення за поданим початком і малюнком; виховувати старанність, охайність, спостережливість, прагнення поділитися своїми спогадами, враженнями.

Методичні рекомендації до уроку

На початку уроку вчитель повідомляє, що в цьому семестрі на уроках письма першокласники будуть працювати за другою частиною зошита «Я пишу». Варто звернути увагу, що обкладинка цієї частини відрізняється від обкладинки першої частини кольором зверху (був жовтий, а став синій), так само, як і буквар. Потім слід сказати, що в цій частині зошита учні писатимуть одразу ручкою, а не олівцем (якщо ж у класі є учні, які ще не готові перейти на письмо лише ручкою, для них можна продовжити письмо олівцем).

Після оголошення теми уроку вчитель пропонує учням розглянути сніжинки на с. 1 і назвати букви, надруковані на них. Діти пригадують, для чого служать великі літери. Потім записують відповідні рукописні літери в рядку під сніжинками. На завершення з'ясовують, які звуки позначають ці букви (голосні).

Далі проводиться бесіда за малюнком, у процесі якої варто запитати, чим займаються хлопчики, який у них настрій, чому. Доцільно пригадати, чи люблять учні класу розважатися в такий спосіб, які ще зимові розваги вони знають, які з них найбільше люблять. Потім слід звернути увагу на сніжки, чим вони особливі (на них надруковано букви). Далі першокласники називають по порядку всі літери і вимовляють звуки, які вони позначають, роблять висновок, що ці букви позначають приголосні звуки. Після цього записують з'єднання відповідних рукописних великих і малих літер у рядках під малюнком.

Виконуючи наступне завдання, школярі спочатку розглядають малюнок на с. 2, говорять про ознаки зими, описують, яка зима зображена на малюнку, порівнюють її із зимою за вікном. Далі читають слова, які вимовляє на малюнку Мороз, і записують їх рукописними літерами у першому рядку під малюнком. Після цього варто запропонувати дібрати слова, якими можна описати зиму, яку діти спостерігають за вікном.

Потім першокласники читають в наступному рядку зошита слово *канікули* і списують його. Учителю/вчительці варто запитати, які спогади

викликає в першокласників це слово. Діти розповідають про те, як вони провели свої зимові канікули, діляться своїми враженнями.

Далі учні читають і списують словосполучення *веселі діти*. Можна запропонувати скласти з ним речення.

Наступне завдання на спостережливість: школярі мають знайти і з'єднати лініями пари однакових рукавичок. Але перед тим варто запропонувати поррахувати, скільки рукавичок на малюнку. Після утворення пар доцільним буде запитання: *Скільком дітям вистачить цих рукавичок?* Насамкінець, діти мають зафарбувати пари рукавичок кольоровими олівцями.

Робота на с. 3 розпочинається зі складання розповіді за малюнком угорі. Варто запропонувати придумати дітям імена і розпочати свою розповідь зі слів *Одного зимового дня ...*

Після заслуховування розповідей кількох учнів здійснюється списування слів у першому рядку під малюнком.

Далі першокласники наводять ручкою початок поданих у зошиті речень, придумують їх продовження і записують. Слід пригадати, який розділовий знак треба ставити в кінці кожного речення.

Завершується робота в зошиті наведенням, домальовуванням та розфарбовуванням снігових баб. Виконання цього завдання супроводжується бесідою про те, чи доводилось дітям ліпити снігову бабу, де, коли і з ким вони це робили, у яку погоду сніг ліпиться гарно (коли відлига), а коли погано (у сильний мороз).

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яке завдання на уроці було для них найцікавішим, під час виконання якого із завдань виникали труднощі.

У кінці уроку здійснюється рефлексія з використанням смайлика.

Упродовж уроку необхідно обов'язково проводити фізкультхвилинки.

Урок 2 (с. 4)

Тема. Написання малої букви *г*, складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення.

Мета: ознайомити учнів з малою рукописною буквою *г*, навчити писати її; формувати вміння читати і писати склади та слова з буквою *г*; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати надруковане речення; розвивати уміння розповідати за малюнком, про свої спогади та враження; формувати уявлення про слова, які мають різні значення; виховувати інтерес до розваг.

Методичні рекомендації до уроку

Ознайомлення учнів з малою рукописною буквою *г* варто розпочати з бесіди за малюнком на с. 4. Слід запитати, чим займаються діти, у яку пору року це відбувається, який настрій у дітей. Звертаючись до досвіду школярів, потрібно спонукати їх пригадати і розповісти, як вони почувалися, спускаючись з гірки на санчатах, чи траплялися з ними якісь пригоди (падали

з санок, було зіткнення з іншими санками), нагадати про правила безпеки під час катання з гірки.

Після бесіди варто запропонувати школярам дібрати за малюнком слова з буквою «ге» (*сніг, гірка, галасливі, голосно*).

Далі вчитель повідомляє, що для записування цих слів потрібно вміти писати букву «ге», тому сьогодні на уроці письма учні будуть вчитися це робити.

Після повідомлення теми уроку першокласники розглядають зображення рукописної букви *г* на плашці вгорі сторінки зошита й аналізують, з яких елементів вона складається (похила лінія із заокругленням угорі і вниз). Потім діти знаходять цей елемент на малюнку й наводять його олівцем.

Далі учні приступають до письма ручкою малої букви *г* в робочому рядку сітки зошита.

Перед тим, як писати склади та слова з рукописною буквою *г*, учні читають їх, пригадують типи з'єднань літер і дотримуються вимог до них під час письма.

Після написання слів переходять до читання і письма речень. Спочатку списують речення, подані рукописними літерами. Потім читають речення, подане друкованими буквами, і записують його рукописними літерами. Перед записуванням речень слід пригадати, як пишеться перше слово в реченні (з великої букви), що треба поставити в кінці речення (*крапку*).

Приступаючи до виконання останнього завдання на сторінці, варто запропонувати дітям скласти слово з поданих букв і записати його (якщо для них це завдання виявиться важким, можна зробити підказку — це слово починається з букви *г* або зі складу *гі*). Потім слід розглянути малюнки й запитати, на якому з них зображено гірку. Діти скажуть, що на обох є гірки. На першому малюнку хлопчик спускається на тарілці зі снігової гірки, а на другому люди катаються на американських гірках. Далі вчитель підводить учнів до висновку, що те саме слово називає різні гірки, отже, воно має не одне, а два значення. Варто поміркувати з дітьми, які ще бувають гірки (гірка з піску, гірка на дитячому майданчику). Отже, значень слова *гірка* стало ще більше.

Потім можна запропонувати скласти речення про різні гірки (*Малюки в дворі спускаються з гірки. Хлопчики залізли на гірку з піску. На американських гірках кататися страшно. Дівчатка спускалися з гірки на санчатах*). Насамкінець, першокласники зафарбовують малюнки кольоровими олівцями.

Під час підсумку уроку школярі пригадують, яку букву вчилися писати, добирають слова з буквою «ге», визначають її місце в слові (*на початку, в середині чи в кінці*). Далі читають склади і слова з рукописною буквою *г*, написані на дошці або зображені на таблиці.

У кінці уроку здійснюється рефлексія з використанням смайлика.

Упродовж уроку необхідно обов'язково проводити фізкультхвилинки.

Урок 3 (с. 5)

Тема. Написання великої букви Г, складів, слів і речень з вивченими буквами.

Мета: ознайомити учнів з великою рукописною буквою Г, навчити писати її; формувати вміння писати склади і слова з великою буквою Г; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення, застосовувати знання про вживання великої букви, складати розповідь за малюнком; розвивати спостережливість, кмітливість; виховувати інтерес до читання і книжок.

Методичні рекомендації до уроку

Перед ознайомленням учнів з великою рукописною буквою Г вчитель проводить бесіду за малюнком на с. 5. Під час бесіди варто запитати першокласників, хто зображений на малюнку, чим зайняті діти. Можна запропонувати учням колективно придумати розповідь про те, як менший братик попросив старшу сестричку почитати йому книжку, про що була книжка (це можна визначити за малюнком на обкладинці).

Далі можна звернутись до досвіду учнів, запитати, чи просили вони старших членів родини почитати їм книжку, коли самі ще не вміли читати. Поцікавитися, які книжки їм подобаються, чи читають вони вдома книги самостійно.

Після бесіди варто запропонувати придумати на букву «ге» імена дітям, зображеним на малюнку (*Галинка і Гена*). Запитати, з якої букви треба їх писати, які ще слова пишуться з великої букви.

Далі вчитель оголошує тему уроку, пропонує розглянути зразок великої рукописної букви Г на плашці вгорі сторінки. Діти під керівництвом учителя аналізують, з яких елементів складається велика рукописна буква Г, у якому напрямку треба рухати ручку під час її письма.

Потім учні знаходять елементи букви Г на малюнку і наводять їх олівцем за вказівкою вчителя — спочатку знаходять і наводять перший елемент, потім другий і, насамкінець, знаходять і наводять цілі букви.

Після цього діти приступають до письма ручкою великої рукописної літери Г в робочому рядку зошита.

Потім пишуть склади з буквою Г і слово *Галинка*. Далі читають і списують подані рукописними літерами речення. Під час письма слід нагадати учням про різні способи поєднання букв у словах і вимоги до кожного типу з'єднань (*верхнього, середнього і нижнього*).

У процесі письма вчитель контролює поставу дітей, правильність тримання ручки та розташування зошита. Перед списуванням речень учні пригадують, як пишеться перше слово в реченні (*з великої букви*), що ставиться в кінці речення (*крапка*).

Після записування речень варто запитати, про що першокласники дізналися з цих речень (*Дівчинку звати Галинка. У неї нова книжка. У книжці казка про гномів. Гномів у казці було сім.*).

В останньому завданні вчитель пропонує назвати, хто зображений на малюнку, порівняти, чи однакові гномики. Потім учні колективно шукають розбіжності між гномами і домальовують деталі, відсутні на другому малюнку. Насамкінець зафарбовують гномів кольоровими олівцями.

Після завершення роботи можна запропонувати учням скласти речення про гномів або придумати невелику розповідь про них.

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яку букву вчилися писати, для чого потрібна велика буква (*щоб записувати імена, прізвища, клички тварин, назви країн, перше слово в реченні*). Потім пригадують слова з буквою «ге», визначають місце звука [г] в слові і пояснюють, якою буквою (*малою чи великою*) треба його позначати на письмі.

Насамкінець, здійснюють рефлексію, зображаючи свій настрій на смайликові.

Упродовж уроку рекомендується проводити фізкультхвилинки.

Урок 4 (с. 6)

Тема. Написання малої букви г. Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення.

Мета: ознайомити учнів з малою рукописною буквою г, навчити писати її; формувати вміння читати і писати склади та слова з буквою г, удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати надруковане речення; розвивати уміння розповідати за малюнком, про свої спогади та враження; виховувати спостережливість, інтерес до навчальної діяльності.

Методичні рекомендації до уроку

Ознайомлення учнів з малою рукописною буквою г варто розпочати з бесіди за малюнком на с. 6. Запитати, що робить хлопчик, чи впізнали діти рослину, біля якої він стоїть, що вони знають про цю рослину та її плоди (рослина з колючками, тому зривати ягоди агрусу складно, але вони смачні — кисло-солодкі з зернинками всередині).

Далі вчитель повідомляє, що для записування слова *агрус* потрібно вміти писати букву «ге», тому сьогодні на уроці письма учні будуть вчитися це робити.

Після повідомлення теми уроку першокласники розглядають зображення рукописної букви г на плашці вгорі сторінки зошита й аналізують, з яких елементів вона складається. Потім діти знаходять ці елементи на малюнку і наводять їх олівцем — спочатку перший елемент, потім другий і цілу букву.

Далі учні приступають до письма ручкою малої букви г в робочому рядку сітки зошита.

Перед тим, як писати склад та слова з рукописною буквою *г*, учні читають їх, пригадують типи з'єднань літер і дотримуються вимог до них під час письма.

Після написання слів переходять до читання і списування речень. Спочатку списують речення, подані рукописними літерами. Перед списуванням слід пригадати, як пишеться перше слово в реченні (з *великої букви*), що треба поставити в кінці речення (*крапку*). Після запису цих речень учителю варто запитати, про що учні дізналися з них.

Потім першокласники читають речення, подане друкованими буквами, і записують його рукописними літерами. Учитель/вчителька звертає увагу на розділовий знак у кінці цього речення (як він називається, як треба прочитати речення з таким знаком). Усно діти дають відповідь на записане запитання.

Виконання останнього завдання на сторінці зошита розпочинається з розглядання малюнків у рамочках. Насамперед варто звернути увагу на рамочки, з чого вони зроблені (розпізнати там букви *г*). Потім назвати предмети, зображені в рамочках (гудзик і дзига), поміркувати, чому саме їх помістили в цих рамочках (бо в їх назвах є буква «ге»). Діти мають зробити висновок, що в середній рамочці має бути предмет, в назві якого також є буква «ге» (гердан, гава). Після цього учні малюють олівцем один із названих предметів чи істот і розфарбовують усі малюнки кольоровими олівцями.

Потім можна запропонувати скласти речення з кожним малюнком.

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яку букву вчилися писати, добирають слова з буквою «ге», визначають її місце в слові. Далі читають склади і слова з рукописною буквою *г*, написані на дошці або зображені на таблиці.

У кінці уроку здійснюється рефлексія з використанням смайлика.

Упродовж уроку необхідно обов'язково проводити фізкультхвилинки.

Урок 5 (с. 7-9)

Тема. Написання великої букви *Г*, складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення. *Розвиток зв'язного мовлення (Спорт).*

Мета: ознайомити учнів з великою рукописною буквою *Г*, навчити писати її; формувати вміння писати склади і слова з великою буквою *Г*; збагачувати словниковий запас учнів тематичною групою слів «Спорт»; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення, застосовувати знання про вживання великої букви, складати розповідь за малюнком та серією малюнків, вести діалог з однокласником чи однокласницею; розвивати спостережливість; виховувати інтерес до спорту.

Методичні рекомендації до уроку

Перед ознайомленням учнів з великою рукописною буквою *Г* вчитель проводить бесіду за малюнком на с. 7. Варто запитати в учнів, кого вони

бачать на малюнку, де знаходиться дівчинка (на ганку), чим зайнята, яка пригода з нею сталася (гава вкрала в дівчинки шматок сиру з тарілки), як відреагувала дівчинка на крадіжку ворони. Потім слід поцікавитися, як би діти вчинили в такій ситуації, чи доводилось їм бачити, як ворони добувають собі їжу.

Після бесіди варто запропонувати школярам дібрати за малюнком слова з буквою «ге» (*ганок, гава*). Потім поставити учням запитання: *Що зробила гава?* Учні дадуть відповідь: *Гава вкрала сир*. Учитель запитує, з якої букви вони запишуть слово *гава* в цьому реченні (з великої, бо це перше слово в реченні).

Далі вчитель/вчителька повідомляє, що на уроці письма учні будуть вчитися писати велику букву *Г*, і пропонує розглянути зразок великої рукописної букви *Г* на плашці вгорі сторінки. Діти під керівництвом учителя/вчительки аналізують, з яких елементів складається велика рукописна буква *Г*, у якому напрямку треба рухати ручку під час її написання.

Потім учні знаходять елементи букви *Г* на малюнку і наводять їх олівцем за вказівкою вчителя — спочатку знаходять і наводять перший елемент, потім другий і, насамкінець, знаходять і наводять цілі букви.

Після цього діти приступають до написання ручкою великої рукописної літери *Г* в робочому рядку зошита.

Потім пишуть склади з буквою *Г*. Далі читають і списують подані рукописними літерами речення. Під час письма слід нагадати учням про різні способи поєднання букв у словах і вимоги до кожного типу з'єднань (*верхнього, середнього і нижнього*).

У процесі письма вчитель контролює поставу дітей, правильність тримання ручки та розташування зошита. Перед списуванням речень учні пригадують, як пишеться перше слово в реченні (з *великої букви*), що ставиться в кінці речення (*крапка*).

Далі учні читають речення, подане друкованими буквами, і записують його рукописними літерами.

Після записування речень варто запитати, про що першокласники дізналися з цих речень (*Ганок був великим. Дівчинку звали Галинка. Вона сиділа на ганку. На ганок прилетіла гава і вкрала сир.*).

Приступаючи до виконання останнього завдання на с. 7, учні пригадують, як слід його виконувати (*серед поданих букв треба знайти по дві однакові і закреслити їх, прочитати слово, яке утворилося із букв, що залишилися, потім намалювати те, що називає це слово*). Завдання учні виконують під керівництвом учителя (*можна перенести завдання на дошку і виконувати його одночасно з учнями*). Діти закреслюють по дві букви *в, і, с*. Із букв, що залишилися, утворилося слово *гердан*. Прочитавши його, діти пояснюють, що це слово означає (пригадують, що довідалися про гердан з уроку читання), і малюють *гердан* на плашці.

Решта часу на уроці присвячується **розвитку зв'язного мовлення**. Вивчається тема «Спорт». Використовується матеріал на с. 8-9. Спочатку діти

розглядають малюнки на с. 8 і розповідають, чим займаються діти, зображені на них. Потім учитель/вчителька пропонує назвати усі ці заняття одним словом (*спорт*). Варто з'ясувати, які ще види спорту відомі учням.

Можна також запитати, які види спорту зимові, а які літні, які види спорту подобаються першокласникам, якими з них займаються учні класу.

Наступне завдання виконується у формі діалогу сусідів по парті. Учні розпитують один в одного, яким видом спорту займаються діти, зображені на малюнках (*боксом, тенісом, шахами*), що допомогло їм про це здогадатися (*спортивний інвентар, який тримають діти*).

Виконання наступного завдання передбачає складання колективної розповіді за серією малюнків. Спочатку першокласники розповідають, що зображено на кожному малюнку. Їм варто допомагати запитаннями: чим займаються хлопчики на першому малюнку, хто спостерігає за ними (*собака*), що сталося на другому малюнку (*м'яч залетів у куці, і хлопчики не можуть його знайти*), хто допомагає хлопчикам шукати м'яча, що відбулося на третьому малюнку, який вигляд має песик (*весь у реп'яхах, але гордий, що знайшов м'яча*), як поставились до собаки хлопці (*хлопчики раділи і хвалили песика*).

Після цього варто запропонувати учням повторити розповідь ланцюжком (кожний учень говорить одне речення) без запитань учителя/вчительки. На завершення доцільно придумати заголовок цієї розповіді.

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яке завдання на уроці було для них найцікавішим, під час виконання якого із завдань виникали труднощі.

У кінці уроку здійснюється рефлексія з використанням смайлика.

Упродовж уроку необхідно обов'язково проводити фізкультхвилинки.

Урок 6 (с. 10-11)

Тема. Написання малої букви **ж**, складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення.

Мета: ознайомити учнів з малою рукописною буквою *ж*, навчити писати її; формувати вміння читати і писати склади та слова з буквою *ж*; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати надруковані слова і речення; розвивати уміння розповідати за малюнком, про свої спогади та враження; виховувати спостережливість, бажання дружити з іншими.

Методичні рекомендації до уроку

Ознайомлення учнів з малою рукописною буквою *ж* варто розпочати з бесіди за малюнком на с. 10. Запитати, хто зображений на малюнку, чим зайняті діти, якого жука вони розглядають, як здогадалися, що це жук сонечко, що діти хочуть з ним зробити (випустити).

Варто звернутись до власного життєвого досвіду учнів, поцікавитися, чи доводилось їм бачити і тримати в руках жуків, яких саме, коли, чи знають діти примовку, яку говорять до жука сонечко (Узявши на долоньку жука сонечко, зазвичай, діти промовляють: *«Сонечко, сонечко, де твоя хатка?»* Куди жучок полетить, там і його хатка.).

Далі вчитель повідомляє, що для написання слова *жук* та інших слів з буквою «же», потрібно вміти її писати. Тому сьогодні на уроці письма учні будуть вчитися це робити.

Після повідомлення теми уроку першокласники розглядають зображення рукописної букви *ж* на плашці вгорі сторінки зошита й аналізують, з яких елементів вона складається. Потім знаходять ці елементи на малюнку і наводять їх олівцем — спочатку перший елемент, потім другий і третій.

Далі учні приступають до письма ручкою малої букви *ж* в робочому рядку сітки зошита.

Перед тим, як писати склади та слова з рукописною буквою *ж*, учні читають їх, пригадують типи з'єднань літер і дотримуються вимог до них під час письма.

Після написання слів переходять до читання і письма речення. Перед записуванням речення слід пригадати, як пишеться перше слово в реченні (з *великої букви*), що треба поставити в кінці речення (*крапку*).

Приступаючи до виконання наступного завдання, вчитель пропонує дітям відвідати королівство жабок і повідомляє, що в цьому королівстві всі жабки різні за кольором, а одна з них — жабка-царівна. Далі учні пригадують яких кольорів бувають жабки (*темно-зелені, світло-зелені, сірі, руді, у крапинку*), як має виглядати жабка-царівна (*з короною на голові*).

Після бесіди діти розглядають жабок на малюнку, визначають, скільки їх усього, чи є серед них однакові. Потім визначають, якими олівцями будуть зафарбовувати жабок, яку жабку зроблять царівною, домальовують їй корону і приступають до розфарбовування малюнків.

У наступному завданні (с. 11) першокласники спочатку читають слова за стрілочками. Учитель/учителька нагадує, що звук [ж] в кожному слові вимовляється дзвінко. Потім за першою літерою, поданою пунктиром, визначають яке слово писатимуть у кожному рядку, і записують його рукописними буквами.

Після цього розпізнають предмети на малюнках (банан і кульбаба), розповідають, що про них знають. Учитель запитує, що у них спільного (вони однакові за кольором — жовті).

Далі учні читають букви в першому рядку під малюнками і здогадуються, про який предмет там треба написати (*банан жовтий*). Аналогічна робота проводиться з буквами в другому рядку (*квітка жовта*).

Слова, надруковані пунктиром у третьому рядку, потрібно порівняти, з'ясувати, як утворилось друге слово, і навести обидва слова ручкою. Потім

аналогічно утворити друге слово від слова *дружба* (*дружити*) і записати його.

В останньому завданні діти читають речення, подане друкованим шрифтом, пояснюють, як розуміють вислів *жити дружно*, звертають увагу на розділовий знак у кінці речення і записують речення рукописними літерами.

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яку букву вчилися писати, добирають слова з буквою «же», визначають її місце в слові. Далі читають склади і слова з рукописною буквою *ж*, написані на дошці або зображені на таблиці.

У кінці уроку здійснюється рефлексія з використанням смайлика.

Упродовж уроку необхідно обов'язково проводити фізкультхвилинки.

Урок 7 (с. 12-13)

Тема. Написання великої букви **Ж**. Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення.

Мета: ознайомити учнів з великою рукописною буквою *Ж*, навчити писати її; формувати вміння писати слова з великою буквою *Ж*; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення, застосовувати знання про вживання великої букви, складати розповідь за малюнком; розвивати спостережливість, кмітливість; виховувати інтерес до тварин.

Методичні рекомендації до уроку

Перед ознайомленням учнів з великою рукописною буквою *Ж* вчитель проводить бесіду за малюнком на с. 12. Під час бесіди варто запитати першокласників, що зображено на малюнку (автовокзал), куди прибув автобус (у місто Житомир), чому дівчинка тримає квіти (когось зустрічає).

Потім варто звернутись до життєвого досвіду першокласників, поцікавитися, чи доводилося їм їздити в якесь місто на автобусі або іншим транспортом, з якою метою вони туди їздили, чи хтось зустрічав їх, як відбувалась зустріч. А потім запитати, чи доводилось дітям когось зустрічати на вокзалі, коли, кого саме, з ким вони зустрічали гостей чи знайомих.

Після бесіди варто звернути увагу учнів на написи, що є на вокзалі та автобусі, з якої букви вони зроблені, чому (слово *Житомир* з великої букви, бо це назва міста).

Далі вчитель/вчителька оголошує тему уроку, пропонує розглянути зразок великої рукописної букви *Ж* на плашці вгорі сторінки. Діти під керівництвом учителя аналізують, з яких елементів складається велика рукописна буква *Ж*, у якому напрямку треба рухати ручку під час її письма.

Потім учні знаходять елементи букви *Ж* на малюнку і наводять їх олівцем за вказівкою вчителя — спочатку знаходять і наводять перший елемент, потім другий і третій.

Після цього діти приступають до письма ручкою великої рукописної літери Ж в робочому рядку зошита.

Потім пишуть склад з буквою Ж і слова *Жанна* та *Житомир*. Далі читають і списують подані рукописними літерами речення. Під час письма слід нагадати учням про різні способи поєднання букв у словах і вимоги до кожного типу з'єднань (*верхнього, середнього і нижнього*).

У процесі письма вчитель контролює поставу дітей, правильність тримання ручки та розташування зошита. Перед списуванням речень учні пригадують, як пишеться перше слово в реченні (*з великої букви*), що ставиться в кінці речення (*крапка*).

Після записування речень варто запитати, про що першокласники дізналися з них (*Дівчинку звати Жанна. Вона живе в Житомирі. Жанна зустрічає друзів.*).

Виконуючи наступне завдання на сторінці зошита, першокласники мають прочитати букву, написану на зеленому кружечку, пояснити, чому від неї відходять стрілочки до малюнків (*бо в назвах зображених на малюнках предметів і тваринки є буква «же»*), чому стрілочка проведена до аркуша паперу (*бо там треба намалювати предмет або тварину, у назві яких також є буква «же»*). Після цього діти добирають слова, в яких є буква «же» і малюють один з названих предметів чи тварин простим олівцем на плашці.

Потім можна запропонувати учням скласти речення про предмети і тварини, зображені на малюнках. Насамкінець, першокласники розфарбовують усі малюнки кольоровими олівцями.

У наступному завданні першокласники утворюють слова за зразком і записують їх (*книга – книжка, дуга – дужка*).

Після виконання цього завдання діти розглядають малюнки дітей з домашніми тваринами, розповідають, у кого яка тваринка, який вигляд має котик і собака, як діти ставляться до своїх домашніх улюбленців. Доцільно також запитати, чи мають учні класу домашніх тварин, яких саме, як до них ставляться.

Далі діти читають слова, подані пунктиром у рядку під малюнками, пояснюють, що ці слова означають і чому написані з великої літери. Варто запитати, якій тварині належить кожна кличка (у котика кличка Сніжок, а в собаки — Дружок). Потім діти наводять ці слова ручкою.

Після цього доповнюють і записують речення, подані пунктиром у наступних рядках зошита. На завершення читають і записують рукописними літерами надруковане нижче речення.

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яку букву вчилися писати, для чого потрібна велика буква (*щоб записувати імена, прізвища, клички тварин, назви міст, перше слово в реченні*). Потім пригадують слова з буквою «же», визначають місце звука [ж] в слові і пояснюють, якою буквою (*малою чи великою*) треба його позначати на письмі.

Насамкінець, здійснюють рефлексію, зображаючи свій настрій на смайликові.

Упродовж уроку рекомендується проводити фізкультхвилинки.

Урок 8 (с. 14)

Тема. Написання малої букви **ш**, складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення.

Мета: ознайомити учнів з малою рукописною буквою *ш*, навчити писати її; формувати вміння читати і писати склади та слова з буквою *ш*, уявлення про слова, протилежні за значенням; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати надруковане речення; розвивати уміння розповідати за малюнком, про свої спогади та враження; виховувати кмітливість, інтерес до електронних іграшок.

Методичні рекомендації до уроку

Ознайомлення учнів з малою рукописною буквою *ш* варто розпочати з бесіди за малюнком на с. 14, у процесі якої з'ясувати, хто зображений на малюнку, де знаходяться тато з сином, чим зайняті, у який час доби це відбувається (увечері, бо горить лампа), яка розмова може відбуватися між ними.

Далі можна звернутися до життєвого досвіду школярів і запитати, чим вони займаються по вечорах, які ігри чи іграшки їх захоплюють, хто з першокласників має електронні іграшки.

Потім учитель/учителька повідомляє, що для написання слова *машинка* та інших слів з буквою «ша», потрібно вміти її писати. Тому сьогодні на уроці письма учні будуть вчитися це робити.

Після повідомлення теми уроку першокласники розглядають зображення рукописної букви *ш* на плашці вгорі сторінки зошита й аналізують, з яких елементів вона складається. Потім знаходять ці елементи на малюнку і наводять їх олівцем (спочатку елементи, а потім цілу букву).

Далі учні приступають до письма ручкою малої букви *ш* в робочому рядку сітки зошита.

Перед тим, як писати слова з рукописною буквою *ш*, учні читають їх, пригадують типи з'єднань літер і дотримуються вимог до них під час письма. Після наведення і написання слів *шум* і *тиша* варто порівняти значення цих слів. Учні мають зробити висновок, що ці слова протилежні за значенням. Насамкінець, запропонувати скласти речення з кожним із цих слів.

Після цієї роботи школярі переходять до читання і письма речень. Спочатку наводять початок першого речення і придумують та дописують його продовження. Потім списують друге речення. Далі читають надруковане речення і записують його рукописними літерами. Перед записуванням речень слід пригадати, як пишеться перше слово в реченні (з великої букви), що треба поставити в кінці речення (крапку).

Після записування речень варто запитати, про що першокласники дізналися з них (*Хлопчика звали Сашко. У нього нова машинка. Її купив тато. Сашко радий.*).

Мета наступного завдання — скласти з поданих літер слово (*швидко*) і записати його. Потім дібрати слово, протилежне за значенням (*повільно*). Далі можна запропонувати учням скласти речення з цими словами.

Виконання останнього завдання на сторінці зошита розпочинається з бесіди за малюнком: чим зайняті діти, які у них іграшки (електронні). Далі вчитель/вчителька ставить завдання визначити, де чия машинка. Для цього потрібно навести олівцями різних кольорів пунктирні лінії, які ведуть від пультів до машинок. Потім можна порівняти, лінія якого кольору довша, і зробити висновок, яка машинка проїхала більший шлях. Після цього доцільним буде запитання з логічним навантаженням: яка з машинок їздить швидше (*та, що проїхала довший шлях*), а яка повільніше (*та, що проїхала коротшу відстань*).

Насамкінець школярі розфарбовують малюнок кольоровими олівцями.

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яку букву вчилися писати, добирають слова з буквою «ша», визначають її місце в слові. Далі читають склади і слова з рукописною буквою *ш*, написані на дошці або зображені на таблиці.

У кінці уроку здійснюється рефлексія з використанням смайлика.

Упродовж уроку необхідно обов'язково проводити фізкультхвилинки.

Урок 9 (с. 15)

Тема. Написання великої букви **Ш**. Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення.

Мета: ознайомити учнів з великою рукописною буквою *Ш*, навчити писати її; формувати вміння писати слова з великою буквою *Ш*; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення, застосовувати знання про вживання великої букви, складати розповідь за малюнком; розвивати спостережливість, кмітливість; виховувати інтерес до спорту.

Методичні рекомендації до уроку

Перед ознайомленням учнів з великою рукописною буквою *Ш* вчитель/вчителька проводить бесіду за малюнком на с. 15. Під час бесіди варто запитати першокласників, що відбувається на малюнку (*спортивні змагання*), за яким видом спорту спостерігають уболівальники (*за важкою атлетикою або підніманням штанги*), як називаються спортсмени, які піднімають штангу (*штангісти*), якими словами можна описати штангіста (*сильний, міцний, дужий, мужній, мускулистий тощо*), чи доводилося дітям бачити такі змагання, де саме.

Далі вчитель/вчителька пропонує дати відповідь на запитання: *Що робить штангіст?* Учні дають відповідь: *Штангіст піднімає штангу*. Учитель запитує, з якої букви вони запишуть слово *штангіст* у цьому реченні (з великої, бо це перше слово в реченні).

Після цього вчитель повідомляє, що на уроці письма учні будуть вчитися писати велику букву *Ш*, і пропонує розглянути зразок великої рукописної букви *Ш* на плашці вгорі сторінки. Діти під керівництвом учителя/вчительки аналізують, з яких елементів складається велика рукописна буква *Ш*, у якому напрямку треба рухати ручку під час її письма.

Потім учні знаходять елементи букви *Ш* на малюнку і наводять їх олівцем.

Після цього діти приступають до письма ручкою великої рукописної літери *Ш* в робочому рядку зошита.

Потім пишуть склади з буквою *Ш* і слово *Шура*. Далі читають і записують подані в наступних рядках зошита речення. Спочатку списують перше речення. Потім наводять початок другого речення і придумують та дописують його продовження. Під час письма слід нагадати учням про різні способи поєднання букв у словах і вимоги до кожного типу з'єднань (*верхнього, середнього і нижнього*).

У процесі письма вчитель контролює поставу дітей, правильність тримання ручки та розташування зошита. Перед списуванням речень учні пригадують, як пишеться перше слово в реченні (*з великої букви*), що ставиться в кінці речення (*крапка*).

Далі учні читають речення, подане друкованими буквами, і записують його рукописними літерами.

Після записування речень варто запитати, про що першокласники дізналися з них (*У залі була дівчинка Шура. Штангіст був її татом. Шура вболівала за тата.*).

Приступаючи до виконання останнього завдання на сторінці зошита, варто запитати, куди зібралися діти, зображені на малюнку, що допомогло знайти відповідь на це запитання (*спортивний інвентар, який тримають діти: боксерські рукавички і ковзани*), придумати дітям імена з буквою «ша» (*Сашко і Шура*), скласти речення про кожну дитину або розповідь про те, як діти в певні дні тижня ходили на тренування в спортивний клуб чи зал і готувалися до змагань.

Потім варто запитати, яким видом спорту займаються учні класу або який вид спорту їм подобається. І запропонувати намалювати спортивний інвентар цього виду спорту на пустій плашці.

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яку букву вчилися писати, для чого потрібна велика буква (*щоб записувати імена, прізвища, клички тварин, назви міст, перше слово в реченні*). Потім пригадують слова з буквою «ша», визначають місце звуку [ш] в слові і пояснюють, якою буквою (*малою чи великою*) треба його позначати на письмі.

Насамкінець, здійснюють рефлексію, зображаючи свій настрій на смайликові.

Упродовж уроку рекомендується проводити фізкультхвилинки.

Урок 10 (с. 16)

Тема. Написання букви **ь**, складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення.

Мета: ознайомити учнів з рукописною буквою **ь**, навчити писати її; формувати вміння читати і писати слова з буквою **ь**; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати надруковане речення; розвивати вміння розповідати за малюнком, про свої спогади та враження, розгадувати ребуси; виховувати кмітливість, інтерес до навчання.

Методичні рекомендації до уроку

Перед ознайомленням учнів з малою рукописною буквою **ь** варто провести бесіду за малюнком на с. 16, у процесі якої з'ясувати, хто зображений на малюнку, чим зайняті діти, у яку пору року відбуваються події, чи доводилось учням класу робити те, що демонструють діти на малюнку.

Після бесіди слід запропонувати учням вимовити слова *парасолька* і *бульбашки* та з'ясувати, чи є в цих словах м'які приголосні звуки, які саме, вимовити їх. Потім запитати, як позначається м'якість цих звуків на письмі (за допомогою м'якого знака).

Далі вчитель/вчителька повідомляє, що для записування цих слів потрібно вміти писати букву «м'який знак», тому сьогодні на уроці письма учні будуть вчитися це робити.

Після повідомлення теми уроку першокласники розглядають зображення рукописної букви **ь** на плашці вгорі сторінки зошита й аналізують, з яких елементів вона складається. Потім діти знаходять цей елемент на малюнку і наводять його олівцем.

Далі учні приступають до письма ручкою букви **ь** в робочому рядку сітки зошита. Потім вправляються в написанні м'якого знака зі з'єднувальною лінією. Після цього наводять і пишуть з'єднання букв та слова з м'яким знаком. Перед записуванням слів учні читають їх, пригадують типи з'єднань літер і дотримуються вимог до них під час письма.

Далі читають і списують слова, подані рукописними літерами (*бульбашки, парасолька*).

Після написання слів переходять до читання і письма речень. Спочатку списують речення, подане рукописними літерами. Потім читають речення, подане друкованими буквами, і записують його рукописними літерами. Перед записуванням речень слід пригадати, як пишеться перше слово в реченні (з великої букви), що треба поставити в кінці речення (*крапку*).

Після записування речень варто запитати, про що першокласники дізналися з них (*Дівчинку звати Віра. А хлопчика — Івась. У Віри парасолька. А Івась пускав бульбашки.*).

Робота над розгадуванням ребуса проводиться колективно. Спочатку діти розглядають малюнок, називають зображений предмет (*пень* або *пеньок*). Потім звертають увагу, що буква **П** закреслена, а замість нею надруковано букву **Д**. Записують цю букву на фрагменті робочого рядка і дописують до

неї слово «пень» або «пеньок» без букви «пе» (**ЕНЬ** або **ЕНЬОК**). Нарешті читають слово, яке утворилося (**ДЕНЬ** або **ДЕНЬОК**).

Після цього складають речення з цим словом. Варто завести розмову про те, де беруться пеньки, як люди використовують пеньки, коли проводять на природі своє дозвілля.

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яку букву вчилися писати, добирають слова з буквою «м'який знак», визначають її місце в слові. Далі читають слова з рукописною буквою ь, написані на дошці або зображені на таблиці.

У кінці уроку здійснюється рефлексія з використанням смайлика.

Упродовж уроку необхідно обов'язково проводити фізкультхвилинки.

Урок 11 (с. 17-19)

Тема. Удосконалення вміння писати вивчені букви, слова і речення з ними. Побудова речень за поданим початком і малюнком. *Розвиток зв'язного мовлення (Звірі).*

Мета: пригадати і закріпити письмо вивчених букв; формувати вміння записувати слова з **ьо**; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати надруковане речення, записувати речення-відповідь на запитання, добирати родові поняття на основі видових; актуалізувати тематичну групу слів «Звірі»; розвивати вміння розповідати за малюнком, будувати речення за поданим початком і малюнком, вести діалог на задану тему; виховувати кмітливість, спостережливість, інтерес до звірів.

Методичні рекомендації до уроку

Робота в зошиті розпочинається з бесіди за малюнком на с. 17. Варто запитати в учнів, що відбувається на малюнку, кого навчає дівчинка (*діти перераховують зображені на малюнку іграшки*), який урок проводить (математики), що рахують діти (*кульки*), що на кульках зображено (*цифри*), яку цифру показує дівчинка, які цифри знаходяться перед цифрою **3**, а які після неї, скільки всього кульок, яких вони кольорів, скільки синіх кульок, скільки жовтих, а скільки іграшок, чи вистачить кульок усім іграшкам, чи залишиться кулька дівчинці.

Після бесіди учні наводять і пишуть з'єднання букви **ь** з **о** і слів, які мають таке з'єднання. Під час записування слів варто повторити різні типи з'єднань літер (*верхнє, середнє і нижнє*).

Далі учні читають речення, подане друкованими буквами, звертають увагу на розділовий знак у кінці, пригадують і демонструють, як правильно читати питальні речення. Потім записують це речення рукописними літерами.

У наступному рядку діти записують відповідь на запитання (наводять перше слово цього речення і продовжують його).

Після цього списують речення, подані рукописними літерами. Насамкінець наводять початок і продовжують останнє речення.

Після записування речень варто запитати, про що першокласники дізналися з них (*Кульок сім. Вони кольорові. Шість синього кольору. А сьома жовта*).

Решта часу на уроці присвячується **розвитку зв'язного мовлення**. Вивчається тема «Звірі». Використовується матеріал на с. 18-19. Спочатку діти розглядають малюнок на с. 18. Учитель/учителька пропонує уявити, що вони потрапили до лісу, і назвати тварин, які живуть у зображеному на малюнку лісі. Потім колективно учні добирають слово, яким можна назвати всіх диких тварин (*звірі*).

У другому завданні першокласники називають зображених тварин і відповідають на запитання, чи це звірі, чи живуть вони в наших лісах. Після цього вчитель цікавиться, чи знають учні, де живуть ці тварини на волі.

Наступне завдання діти виконують у парах — розпитують один в одного, яких звірів їм доводилося бачити, де і коли.

Під час виконання наступного завдання першокласники мають виявити свою спостережливість і кмітливість. Зокрема, вони повинні розпізнати на малюнку тварин, які заховалися за деревами та кущами (*олень, ведмедь, тигра, кабана*), і пояснити, за якими ознаками впізнали кожну тварину.

Далі кожний учень має вибрати одного звіра і розповісти про нього. Це завдання можна провести у формі гри «Відгадай, хто це». Для цього учень розповідає про звіра, не називаючи його, а решта учнів класу відгадують, про якого звіра розповідає їхній однокласник чи однокласниця.

Перед виконанням останнього завдання пропонуємо провести тренування: учитель/учителька швидко повторює слова *«це сон»*, а школярі прислухаються і чують інше слово (*сонце*). Після такої тренувальної вправи приступають до швидкого повторення слова *банка*, у процесі якого чують слово *кабан* і записують його на фрагменті робочого рядка. На завершення можна запропонувати скласти речення зі словами *банка* і *кабан*.

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яке завдання на уроці було для них найцікавішим, під час виконання якого із завдань виникали труднощі.

У кінці уроку здійснюється рефлексія з використанням смайлика.

Упродовж уроку необхідно обов'язково проводити фізкультхвилинки.

Урок 12 (с. 20-21)

Тема. Написання малої букви *х*, складів, слів і речень з вивченими буквами. Відновлення деформованих слів. Списування друкованого речення.

Мета: ознайомити учнів з малою рукописною буквою *х*, навчити писати її; формувати вміння читати і писати склади та слова з буквою *х*, відновлювати деформовані слова; закріплювати уявлення про слова, протилежні за значенням; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати надруковані речення; розвивати уміння

розповідати за малюнком, про свої спогади та враження; виховувати кмітливість, інтерес до природи, почуття прекрасного.

Методичні рекомендації до уроку

Ознайомлення учнів з малою рукописною буквою *x* варто розпочати з бесіди за малюнком на с. 20, у процесі якої з'ясувати, хто зображений на малюнку, де знаходяться тато з донькою, чим вони зайняті, чи здогадуються діти, яка професія в тата (*художник*) та ким хоче стати його донька, чому вони так думають.

Потім учитель/учителька повідомляє, що для написання слова *художник*, *художниця* та інших слів з буквою «*ха*», потрібно вміти її писати. Тому сьогодні на уроці письма учні будуть вчитися це робити.

Після повідомлення теми уроку першокласники розглядають зображення рукописної букви *x* на плашці вгорі сторінки зошита й аналізують, з яких елементів вона складається. Потім знаходять ці елементи на малюнку і наводять їх олівцем — спочатку перший елементи, а потім другий.

Далі учні приступають до письма ручкою малої букви *x* в робочому рядку сітки зошита.

Перед тим, як писати склади та слова з рукописною буквою *x*, учні читають їх, пригадують типи з'єднань літер і дотримуються вимог до них під час письма.

Потім школярі переходять до читання і письма речень. Спочатку списують перше речення. Далі читають надруковане речення і записують його рукописними літерами. Перед записуванням речень слід пригадати, як пишеться перше слово в реченні (з великої букви), що треба поставити в кінці речення (*крапку*).

Після записування речень варто запитати, про що першокласники дізналися з них (*Дівчинку звати Ніна. Її тато — художник. Хлопчик Сашко ходив у парк.*).

Виконання наступного завдання слід розпочати з розпізнавання предмета на плашці (*горіх*). Потім потрібно пригадати, як виконувати таке завдання (*замінити в слові **горіх** букву **і** на **о** і вийде слово **горох***). Після цього на пустій плашці учні малюють горох і розфарбовують кольоровими олівцями обидва малюнки (*горіх і горох*).

Мета наступного завдання — обчислити мовні вирази, тобто утворити і записати нові слова шляхом додавання до поданого слова різних складів чи сполучення букв. Розпочати роботу слід з пригадування знань з математики, зокрема, як називається і що означає значок «+». Потім з'ясувати, чим подані вирази відрізняються від числових (*замість чисел у них потрібно додавати частини слова*). Після записування утворених слів можна запропонувати скласти речення з ними.

У наступному завданні учні відновлюють деформовані слова, подані в дужках, і читають та записують речення. Після запису речень слід порівняти

значення слів *улітку* і *взимку*, *тепло* і *холодно*. Учні роблять висновок, що ці слова мають протилежні значення.

Далі здійснюється бесіда за малюнком. Учні відповідають на запитання: яка пора року намальована, чому так думають. Потім починають розфарбовувати малюнок, коментуючи, яким кольором фарбують кожний предмет (наприклад: *для розфарбовування хмар візьму синій олівець, сніжинки і сніг на ялинах та землі розфарбую блакитним олівцем, а гілочки ялинок, що виглядають з-під снігу, розфарбую зеленим кольором*).

Потім виконується наступне завдання. Спочатку варто скласти слово з букв, поданих у дужках (*сніг*). Далі учні записують речення рукописними літерами. Можна запропонувати скласти розповідь, яка починається цим реченням.

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яку букву вчилися писати, добирають слова з буквою «ха», визначають її місце в слові. Далі читають склади і слова з рукописною буквою *х*, написані на дошці або зображені на таблиці.

У кінці уроку здійснюється рефлексія з використанням смайлика.

Упродовж уроку необхідно обов'язково проводити фізкультхвилинки.

Урок 13 (с. 22-23)

Тема. Написання великої букви *Х*. Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення. Побудова речень за поданим початком і малюнками.

Мета: ознайомити учнів з великою рукописною буквою *Х*, навчити писати її; формувати вміння писати слова з великою буквою *Х*; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення, застосовувати знання про вживання великої букви, складати розповідь за малюнком; розвивати спостережливість, кмітливість; виховувати інтерес до спорту.

Методичні рекомендації до уроку

Перед ознайомленням учнів з великою рукописною буквою *Х* вчитель проводить бесіду за малюнком на с. 22. Під час бесіди варто запитати першокласників, що відбувається на малюнку (*діти грають у хованки*), скільки дітей у кімнаті, скільки хлопчиків і скільки дівчаток, доведіть, що за шторою дівчинка, а не хлопчик (*у неї червоні тапочки і проглядаються косички*), хто шукає (*дівчинка*), хто де ховається (*хлопчик під столом, а дівчинка за шторою*), які меблі є в кімнаті, для чого вони призначені, де б ви заховалися в цій кімнаті.

Далі варто запитати, які імена діти знають на букву «ха» (*Христина, Харитон, Хома*), з якої букви їх треба писати (*з великої*).

Після цього вчитель/вчителька повідомляє, що на уроці письма учні будуть вчитися писати велику букву *Х*, і пропонує розглянути зразок великої рукописної букви *Х* на плашці вгорі сторінки. Діти під керівництвом учителя

аналізують, з яких елементів складається велика рукописна буква *X*, у якому напрямку треба рухати ручку під час її письма.

Потім учні знаходять елементи букви *X* на малюнку і наводять їх олівцем — спочатку перший, а потім другий.

Після цього діти приступають до письма ручкою великої рукописної літери *X* в робочому рядку зошита.

Потім пишуть з'єднання букви *X* з іншими буквами та імена *Хома* і *Христина*. Далі читають і записують подане в наступному рядку зошита речення. Під час письма слід нагадати учням про різні способи поєднання букв у словах і вимоги до кожного типу з'єднань (*верхнього, середнього і нижнього*).

У процесі письма вчитель/вчителька контролює поставу дітей, правильність тримання ручки та розташування зошита. Перед списуванням речення учні пригадують, як пишеться перше слово в реченні (з *великої букви*), що ставиться в кінці речення (*крапка*).

Далі учні читають речення, подане друкованими буквами, і записують його рукописними літерами.

Потім читають запитання, дотримуючись відповідної інтонації, і списують це речення.

Після записування речень варто запитати, про що першокласники дізналися з них (*Діти грали в хованки. Дівчинка за шторою зветься Христина.*).

Виконання наступного завдання передбачає складання з поданих букв слів і записування їх у робочому рядку. Після запису варто запитати учнів, чи знають вони, що називають ці слова (*види спорту або спортивні ігри*), який спортивний інвентар потрібний для кожної гри (*для хокею ключка і шайба, а для шахів — шахова дошка (шахівниця) і шахи*), кому з дітей доводилося грати в ці ігри, коли і з ким.

Потім учні розглядають малюнки і розповідають, хто з дітей грає в хокей, а хто в шахи, як називають того, хто грає в хокей (*хокеїст*) і того, хто грає в шахи (*шахіст*), як назвемо дітей на малюнках (*хокеїст і шахістка*). Варто запитати, чи можна грати самому в ці ігри, кого не вистачає на малюнках (*хокеїстів і другого шахіста чи шахістки*).

Далі учні читають і наводять початок речень, поданих під малюнком, та доповнюють їх відповідними словами. Під час записування речень варто пригадати, що треба ставити в кінці речення (*крапку*).

Після записування речень варто запитати, про що першокласники дізналися з них (*Хокеїста звати Харитон. А шахістку — Христина.*).

В останньому завданні діти спочатку читають слово. Якщо самотійно не зможуть прочитати, тоді вчитель звертає їхню увагу на стрілочку, яка показує напрямок читання (справа наліво). Після записування цього слова зліва направо розглядають малюнки звірят і складають за ними речення зі словом *хвіст*.

Потім пригадують, як виглядає хвіст зайця й білки, і домальовують кожній тваринці її хвоста. Після цього добирають кольори для розфарбовування звірят і розфарбовують їх.

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яку букву вчилися писати, для чого потрібна велика буква (*щоб записувати імена, прізвища, клички тварин, назви міст, перше слово в реченні*). Потім пригадують слова з буквою «ха», визначають місце звука [х] в слові і пояснюють, якою буквою (*малою чи великою*) треба його позначати на письмі.

Насамкінець, здійснюють рефлексію, зображаючи свій настрій на смайликові.

Упродовж уроку рекомендується проводити фізкультхвилинки.

Урок 14 (с. 24-25)

Тема. Написання малої букви **ч**, складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення. Побудова речень за поданим початком і малюнком.

Мета: ознайомити учнів з малою рукописною буквою *ч*, навчити писати її; формувати вміння читати і писати склади та слова з буквою *ч*, відновлювати деформовані слова; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати надруковані речення, будувати речення за поданим початком і малюнком; розвивати уміння розповідати за малюнком, про свої спогади та враження; виховувати прагнення долучатися до домашніх справ, допомагати старшим членам родини.

Методичні рекомендації до уроку

Ознайомлення учнів з малою рукописною буквою *ч* варто розпочати з бесіди за малюнком на с. 24, у процесі якої з'ясувати, хто зображений на малюнку, де знаходяться мама з дочкою і сином, чим вони зайняті, який настрій у всіх, чому.

Звертаючись до життєвого досвіду учнів слід запитати, яке взуття вони мають, у якому взутті ходять зараз, у якому в різні пори року, хто купує їм взуття, чи бували діти у взуттєвих магазинах, яке взуття там бачили, яке взуття хотіли б придбати.

Після цього варто пригадати взуття, у назві якого є буква «*че*» (*черевики, чоботи, тапочки*). Далі вчитель/вчителька повідомляє, що для написання цих назв потрібно вміти писати букву «*че*» й оголошує тему уроку.

Після повідомлення теми першокласники розглядають зображення рукописної букви *ч* на плашці вгорі сторінки зошита й аналізують, з яких елементів вона складається. Потім знаходять ці елементи на малюнку і наводять їх олівцем — спочатку перший елементи, а потім другий.

Далі учні приступають до письма ручкою малої букви *ч* в робочому рядку сітки зошита.

Перед тим, як писати склади та слова з рукописною буквою *ч*, учні читають їх, пригадують типи з'єднань літер і дотримуються вимог до них під час письма.

Потім школярі переходять до читання і письма речень. Спочатку списують перше речення. Далі читають надруковане речення і записують його рукописними літерами. Перед записуванням речень слід пригадати, як пишеться перше слово в реченні (з *великої букви*), що треба поставити в кінці речення (*крапку*).

Після записування речень варто запитати, про що першокласники дізналися з них.

Під час виконання наступного завдання діти розглядають зображене на малюнку взуття. Учитель запитує, як воно називається (*кеди, черевики і туфлі*), чи є пара в кожного виду взуття, яке взуття без пари. Далі першокласники домальовують пару туфлеві. Потім розфарбовують кожну пару. Насамкінець можна запитати, скільки було предметів на малюнку спочатку, скільки стало, скільки пар взуття утворилося.

У наступному завданні учні складають з поданих друкованих букв слова і записують їх рукописними літерами в рядку. Варто запитати, чи пов'язані ці слова між собою, яким чином (*Чай заварюють у чайнику, а потім наливають у чашку*).

Далі проводиться бесіда за малюнком. Діти розповідають, чим зайняті мама з дочкою, що робить кожна з них. Можна поцікавитись, чай вони готують тільки для себе, чи ще для когось, чому діти так думають (*не тільки для себе, бо чашок на столі більше, ніж дві*). Доцільно запитати, чи долучаються діти до накривання стола вдома, яку домашню роботу виконують.

Потім учні читають і наводять подані в зошиті початки речень, доповнюють їх, користуючись малюнком, і записують придумані кінцівки. У кінці кожного речення ставлять крапку.

Працюючи над останнім реченням, першокласники спочатку читають його, складають слово зі складів, поданих у дужках. Потім записують це речення рукописними літерами.

Далі школярі колективно розгадують ребус, поданий у кінці сторінки, записують слово-відгадку в зошиті (*часник*) і складають з цим словом речення.

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яку букву вчилися писати, добирають слова з буквою «*че*», визначають її місце в слові. Далі читають склади і слова з рукописною буквою *ч*, написані на дошці або зображені на таблиці.

У кінці уроку здійснюється рефлексія з використанням смайлика.

Упродовж уроку необхідно обов'язково проводити фізкультхвилинки.

Урок 15 (с. 26-27)

Тема. Написання великої букви **Ч**. Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення. Побудова речень за поданим початком і малюнками.

Мета: ознайомити учнів з великою рукописною буквою *Ч*, навчити писати її; формувати вміння писати склади і слова з великою буквою *Ч*; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення, застосовувати знання про вживання великої букви, складати розповідь за малюнком; розвивати спостережливість, кмітливість; виховувати любов до рідного міста чи села.

Методичні рекомендації до уроку

Перед ознайомленням учнів з великою рукописною буквою *Ч* вчитель/вчителька проводить бесіду за малюнками на с. 26. Під час бесіди варто запитати першокласників, кого вони бачать на першому малюнку, що робить дівчинка, де вона живе, чому учні так думають. Аналогічна бесіда проводиться про хлопчика, зображеного на другому малюнку.

Потім учитель/учителька повідомляє, що місто і село, в яких живуть зображені на малюнку діти, починаються на букву «че», і пропонує здогадатися, як вони можуть називатися. Після учнівських пропозицій варто запитати, з якої букви треба писати ці назви (з *великої*).

Після цього вчитель повідомляє, що на уроці письма учні будуть вчитися писати велику букву *Ч*, і пропонує розглянути зразок великої рукописної букви *Ч* на плашці вгорі сторінки. Діти під керівництвом учителя/учительки аналізують, з яких елементів складається велика рукописна буква *Ч*, у якому напрямку треба рухати ручку під час її письма.

Потім учні знаходять елементи букви *Ч* на малюнках і наводять їх олівцем — спочатку перший, а потім другий.

Після цього діти приступають до письма ручкою великої рукописної літери *Ч* в робочому рядку зошита.

Потім пишуть склади з буквою *Ч* і назви міста та села (*Черкаси* і *Чайки*). Далі читають і записують подані в наступних рядках зошита речення. Під час письма слід нагадати учням про різні способи поєднання букв у словах і вимоги до кожного типу з'єднань (*верхнього, середнього і нижнього*).

У процесі письма вчитель/вчителька контролює поставу дітей, правильність тримання ручки та розташування зошита. Перед списуванням речення учні пригадують, як пишеться перше слово в реченні (з *великої букви*), що ставиться в кінці речення (*крапка*).

Далі учні читають речення, подане друкованими буквами, і записують його рукописними літерами. Після записування речень варто запитати, про що першокласники дізналися з них.

Під час виконання наступного завдання учні порівнюють великі рукописні букви *У* і *Ч*, пояснюють, чим вони відрізняються. Потім записують рукописними літерами назви міст *Ужгород* і *Чернігів*.

Після виконання цього завдання учні розглядають малюнки із зображенням гілок смородини і черешні з плодами. Розповідають, які ці

плоди на смак, якої вони форми і кольору. Потім утворюють і записують речення про смородину і черешні за поданим початком.

Виконуючи наступне завдання, першокласники складають розповідь за малюнком про те, як сорока вкрала черешні з тарілки. Варто запитати, скільки черешень понесла сорока, скільки залишилось на тарілці, скільки було спочатку. Після цього учні наводять речення, подані під малюнком, вставляючи пропущені слова.

Насамкінець, варто запропонувати першокласникам розфарбувати малюнок кольоровими олівцями.

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яку букву вчилися писати, для чого потрібна велика буква (*щоб записувати імена, прізвища, клички тварин, назви міст, сіл, перше слово в реченні*). Потім пригадують слова з буквою «че» і пояснюють, з якої букви (*малої чи великої*) треба їх писати.

Насамкінець, здійснюють рефлексію, зображаючи свій настрій на смайликові.

Упродовж уроку рекомендується проводити фізкультхвилинки.

Урок 16 (с. 28-30)

Тема. Написання малої букви **я**, складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення. *Розвиток зв'язного мовлення (Птахи).*

Мета: ознайомити учнів з малою рукописною буквою **я**, навчити писати її; формувати вміння читати і писати склади та слова з буквою **я**; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення; розвивати уміння розповідати за малюнком, про свої спогади та враження, спілкуватися з однокласниками на задану тему; виховувати інтерес до птахів, прагнення допомагати їм у скрутний час.

Методичні рекомендації до уроку

Ознайомлення учнів з малою рукописною буквою **я** варто розпочати з бесіди за малюнком на с. 28, у процесі якої з'ясувати, хто зображений на малюнку, чим зайняті діти.

Після цього слід зробити звуковий аналіз слова *яблуко* і пригадати з уроку читання, як позначаються на письмі звуки [йа] (*однією буквою я*). Далі вчитель повідомляє, що на уроці учні будуть вчитися писати малу рукописну букву «**я**».

Після повідомлення теми першокласники розглядають зображення рукописної букви **я** на плашці вгорі сторінки зошита й аналізують, з яких елементів вона складається. Потім знаходять ці елементи на малюнку і наводять їх олівцем — спочатку перший елементи, а потім другий.

Далі учні приступають до письма ручкою малої букви **я** в робочому рядку сітки зошита.

Перед тим, як писати склади та слова з рукописною буквою *я*, учні читають їх, пригадують типи з'єднань літер і дотримуються вимог до них під час письма.

Потім школярі переходять до читання і письма речень. Спочатку списують речення, подані рукописними літерами. Далі читають надруковане речення і записують його рукописними буквами. Перед записуванням речень слід пригадати, як пишеться перше слово в реченні (з *великої букви*), що треба поставити в кінці речення (*крапку*).

Після записування речень варто запитати, про що першокласники дізналися з них.

Виконуючи наступне завдання на сторінці зошита, першокласники мають прочитати букву, написану на зеленому кружечку, пояснити, чому від неї відходять стрілочки до малюнків (*бо в назвах зображених на малюнках предмета і тваринки є буква «я»*), чому стрілочка проведена до аркуша паперу (*бо там треба намалювати предмет або тварину, у назві яких також є буква «я»*). Після цього діти добирають слова, в яких є буква «я» і малюють один з названих предметів чи тварин простим олівцем на плашці.

Потім можна запропонувати учням скласти речення про предмети і тварини, зображені на малюнках. Насамкінець, першокласники розфарбовують усі малюнки кольоровими олівцями.

Решта часу на уроці присвячується **розвитку зв'язного мовлення**. Вивчається тема «Птахи». Використовується матеріал на с. 29-30. Спочатку діти впізнають на малюнках на с. 29 птахів, називають їх і розповідають, що знають про ту чи іншу пташку.

Потім пригадують, як пташки співають. Далі читають слова на плашці і пояснюють, яка пташка так «розмовляє».

Перед виконанням наступного завдання варто запитати, яку користь приносять птахи, та як ми можемо віддячити їм за їхні добрі справи, коли птахи найбільше потребують нашої допомоги. Після цього учні складають розповіді за малюнками, поданими на с. 30.

Під час виконання наступного завдання учні розпитують один в одного, чи доводилось їм допомагати пташкам, коли саме і як це було.

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яке завдання на уроці було для них найцікавішим, під час виконання якого із завдань виникали труднощі.

У кінці уроку здійснюється рефлексія з використанням смайлика.

Упродовж уроку необхідно обов'язково проводити фізкультхвилинки.

Урок 17 (с. 31-32)

Тема. Написання великої букви **Я**. Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення. Відновлення деформованих слів.

Мета: ознайомити учнів з великою рукописною буквою *Я*, навчити писати її; формувати вміння писати склади і слова з великою буквою *Я*; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення, застосовувати знання про вживання великої букви, відновлювати деформовані слова, складати розповідь за малюнком; розвивати спостережливість, кмітливість; виховувати інтерес до навчання.

Методичні рекомендації до уроку

Перед ознайомленням учнів з великою рукописною буквою *Я* вчитель проводить бесіду за малюнками на с. 31, у процесі якої з'ясовує, хто зображений на малюнку, чим зайнята дівчинка.

Потім діти придумують ім'я дівчинці на букву «*я*». Після учнівських пропозицій варто запитати, з якої букви його треба писати (з великої).

Після цього вчитель/вчителька повідомляє, що на уроці письма учні будуть вчитися писати велику букву *Я*, і пропонує розглянути зразок великої рукописної букви *Я* на плашці вгорі сторінки. Діти під керівництвом учителя/вчительки аналізують, з яких елементів складається велика рукописна буква *Я*, у якому напрямку треба рухати ручку під час її письма.

Потім учні знаходять елементи букви *Я* на малюнку і наводять їх олівцем — спочатку перший, а потім другий.

Після цього діти приступають до письма ручкою великої рукописної літери *Я* в робочому рядку зошита.

Потім пишуть склади з буквою *Я* та імена (*Яна* і *Ярослав*). Далі читають і записують подані в наступних рядках зошита речення. Під час письма слід нагадати учням про різні способи поєднання букв у словах і вимоги до кожного типу з'єднань (*верхнього, середнього і нижнього*).

У процесі письма вчитель/вчителька контролює поставу дітей, правильність тримання ручки та розташування зошита. Перед списуванням речення учні пригадують, як пишеться перше слово в реченні (з великої букви), що ставиться в кінці речення (*крапка*).

Далі учні читають речення, подане друкованими буквами, і записують його рукописними літерами. Після записування речень варто запитати, про що першокласники дізналися з них.

Виконуючи наступне завдання, діти порівнюють дві ляльки і домальовують другій ляльці деталі, яких не вистачає, щоб малюнки були однаковими. На завершення цієї роботи розфарбовують обидві ляльки кольоровими олівцями.

У наступному завданні учні розглядають малюнки і складають слова — назви цих малюнків зі складів, поданих під малюнками, та записують їх рукописними літерами.

Після цього складають розповідь за малюнком про хлопчика, який мріє стати моряком. Варто поцікавитись, чи є в класі діти, які також мріють бути моряками.

Далі школярі читають перше речення під малюнком і вставляють пропущені букви в останньому слові. Після цього списують усі речення: спочатку подані рукописними літерами, а потім — друкованими.

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яку букву вчилися писати, для чого потрібна велика буква (*щоб записувати імена, прізвища, клички тварин, назви міст, сіл, перше слово в реченні*). Потім пригадують слова з великою буквою **Я** і пояснюють, чому їх треба писати з великої букви.

Насамкінець, здійснюють рефлексію, зображаючи свій настрій на смайликові.

Упродовж уроку рекомендується проводити фізкультхвилинки.

Урок 18 (с. 33-34)

Тема. Написання малої букви **ц**, складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення.

Мета: ознайомити учнів з малою рукописною буквою *ц*, навчити писати *її*; формувати вміння читати і писати склади та слова з буквою *ц*; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати надруковані речення; розвивати уміння розповідати за малюнком, про свої спогади та враження; виховувати інтерес до цирку, цікавих видовищ.

Методичні рекомендації до уроку

Ознайомлення учнів з малою рукописною буквою *ц* варто розпочати з бесіди за малюнком на с. 33, у процесі якої з'ясувати, що зображено на малюнку, хто виступає на арені цирку, скільки левів, які трюки і команди дресирувальника вони виконують.

Варто запитати в учнів, хто з них бував у цирку, чи був там виступ левів, які трюки виконували леви, хто ще виступав у цирковій програмі.

Далі вчитель/вчителька повідомляє, що для написання слова *цирк* потрібно вміти писати букву «це» й оголошує тему уроку.

Після повідомлення теми першокласники розглядають зображення рукописної букви *ц* на плашці вгорі сторінки зошита й аналізують, з яких елементів вона складається. Потім знаходять ці елементи на малюнку і наводять їх олівцем — спочатку перший елементи, потім другий і третій.

Далі учні приступають до письма ручкою малої букви *ц* в робочому рядку сітки зошита.

Перед тим, як писати склади та слова з рукописною буквою *ц*, учні читають їх, пригадують типи з'єднань літер і дотримуються вимог до них під час письма.

Потім школярі переходять до читання і письма речень. Перед записуванням речень слід пригадати, як пишеться перше слово в реченні (*з великої букви*), що треба поставити в кінці речення (*крапку*).

Після записування речень варто запитати, про що першокласники дізналися з них.

Під час виконання наступного завдання діти розглядають зображених на малюнку тварин. Учитель/вчителька запитує, що в цих тварин незвичайного, звідки вони (з *цирку*), який трюк виконує слон, який собака, яких іще тварин — артистів цирку знають першокласники. Одну з названих учнями тварин пропонує намалювати на пустій плашці. Насамкінець діти розфарбовують усі малюнки кольоровими олівцями.

У наступному завданні першокласники читають, наводять і додають частини слів та записують утворені слова після знака рівності. Варто запитати, чим схожі ці слова, від якого слова утворилися, чому, на думку учнів, цукерки мають таку назву.

Далі першокласники називають предмети, зображені на малюнках, і записують їх назви у рядку під ними. Потім читають речення, подане друкованими літерами. Учитель запитує, чи немає помилки в цьому реченні. Учні виправляють знайдену помилку (міняють місцями слова *гірка* і *солодка*) і записують речення без помилки рукописними буквами.

Потім читають і наводять в останньому рядку на сторінці зошита початок словосполучення та дописують його (*лимон кислий*).

В останньому завданні на сторінці діти розгадують ребус і записують на фрагменті робочого рядка слово-відповідь (*віконце*). Варто запропонувати скласти речення з цим словом.

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яку букву вчилися писати, добирають слова з буквою «це», визначають її місце в слові. Далі читають склади і слова з рукописною буквою *ц*, написані на дошці або зображені на таблиці.

У кінці уроку здійснюється рефлексія з використанням смайлика.

Упродовж уроку необхідно обов'язково проводити фізкультхвилинки.

Урок 19 (с. 35-36)

Тема. Написання великої букви **Ц**. Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення. Записування відповіді на запитання.

Мета: ознайомити учнів з великою рукописною буквою *Ц*, навчити писати її; формувати вміння писати склади і слова з великою буквою *Ц*, записувати відповідь на запитання; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення, застосовувати знання про вживання великої букви, складати розповідь за малюнком; розвивати спостережливість, кмітливість; виховувати любов до тварин, рідного краю.

Методичні рекомендації до уроку

Перед ознайомленням учнів з великою рукописною буквою *Ц* вчитель/вчителька проводить бесіду за малюнками на с. 35. Під час бесіди варто запитати першокласників, кого вони бачать на малюнку, кого подарував дівчинці тато, який вигляд має цуценя, як поставилася до подарунка дівчинка, який настрої у тата, дівчинки і цуценяти.

Далі вчитель/вчителька пропонує скласти речення про цуцня, запитує, з якої букви треба писати слово *цуцня*, якщо воно стоїть на початку речення.

Після цього вчитель/вчителька повідомляє, що на уроці письма учні будуть вчитися писати велику букву *Ц*, і пропонує розглянути зразок великої рукописної букви *Ц* на плашці вгорі сторінки. Діти під керівництвом учителя/вчительки аналізують, з яких елементів складається велика рукописна буква *Ц*, у якому напрямку треба рухати ручку під час її письма.

Потім учні знаходять елементи букви *Ц* на малюнку і наводять їх олівцем.

Після цього діти приступають до письма ручкою великої рукописної літери *Ц* в робочому рядку зошита.

Потім пишуть склади з буквою *Ц*. Далі читають і записують подане в наступному рядку зошита речення. Під час письма слід нагадати учням про різні способи поєднання букв у словах і вимоги до кожного типу з'єднань (*верхнього, середнього і нижнього*).

У процесі письма вчитель/вчителька контролює поставу дітей, правильність тримання ручки та розташування зошита. Перед списуванням речення учні пригадують, як пишеться перше слово в реченні (*з великої букви*), що ставиться в кінці речення (*крапка*).

Далі учні читають речення, подане друкованими буквами, і записують його рукописними літерами. Після записування речень варто запитати, про що першокласники дізналися з них.

Виконуючи наступне завдання, першокласники розповідають, чим зайняті діти на малюнках, з яким настроєм вони годують тваринок. На поданій поруч з малюнками пустій плашці школярі малюють тваринок, які є у них вдома або тих, про які вони мріють. Насамкінець, розфарбовують усі малюнки кольоровими олівцями.

Приступаючи до виконання завдань на наступній сторінці зошита, учні читають речення, подані над малюнком і під ним та списують їх. Потім учитель запитує, про що вони дізналися з цих речень. Далі пропонує скласти розповідь про Гриця і його село за поданим малюнком, пояснити, чому село красиве.

Після цього діти читають і записують рукописними літерами запитання, подане друкованими буквами. Відповідають на нього і наводять ручкою поданий початок відповіді та продовжують це речення назвою села чи міста, в якому живуть.

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яку букву вчилися писати, для чого потрібна велика буква (*щоб записувати імена, прізвища, клички тварин, назви міст, сіл, перше слово в реченні*). Потім пригадують слова з великою буквою *Ц* і пояснюють, чому їх треба писати з великої букви.

Насамкінець, здійснюють рефлексію, зображаючи свій настрій на смайликові.

Упродовж уроку рекомендується проводити фізкультхвилинки.

Урок 20 (с. 37-38)

Тема. Написання малої букви *ю*, складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення. Побудова речень за поданим початком і малюнком.

Мета: ознайомити учнів з малою рукописною буквою *ю*, навчити писати її; формувати вміння читати і писати склади та слова з буквою *ю*; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення; розвивати уміння розповідати за малюнком, про свої спогади та враження; виховувати інтерес до дитячих ігор.

Методичні рекомендації до уроку

Ознайомлення учнів з малою рукописною буквою *ю* варто розпочати з бесіди за малюнком на с. 37, у процесі якої з'ясувати, хто зображений на малюнку, чим зайняті хлопчики, що роблять дівчатка, скільки хлопчиків і скільки дівчаток, скільки дітей всього, який у них настрій.

Після цього можна запитати, хто з дітей грав у таку гру або інші дитячі ігри, яка гра їм найбільше подобається.

Далі вчитель/вчителька пропонує поділити на склади слово *гра-ють* і визначити, якою буквою починається другий склад. Після цього повідомляє, що на уроці учні будуть вчитися писати малу рукописну букву «*ю*».

Після повідомлення теми першокласники розглядають зображення рукописної букви *ю* на плашці вгорі сторінки зошита й аналізують, з яких елементів вона складається. Потім знаходять ці елементи на малюнку і наводять їх олівцем.

Далі учні приступають до письма ручкою малої букви *ю* в робочому рядку сітки зошита.

Перед тим, як писати склади та слова з рукописною буквою *ю*, учні читають їх, пригадують типи з'єднань літер і дотримуються вимог до них під час письма.

Потім школярі переходять до читання і письма речень. Спочатку списують речення, подане рукописними літерами. Далі читають надруковане речення і записують його рукописними буквами. Перед записуванням речень слід пригадати, як пишеться перше слово в реченні (з великої букви), що треба поставити в кінці речення (*крапку*).

Після записування речень варто запитати, про що першокласники дізналися з них.

Приступаючи до виконання наступного завдання, учні пригадують, як слід його виконувати (*серед поданих букв треба знайти по дві однакові і закреслити їх, прочитати слово, яке утворилося із букв, що залишилися, потім намалювати те, що називає це слово*). Завдання учні виконують під керівництвом учителя/вчительки (*можна перенести завдання на дошку і виконувати його одночасно з учнями*). Діти закреслюють по дві букви *с, т*. Із букв, що залишилися, утворилося слово *верблюд*. Прочитавши його, діти пригадують, як виглядає верблюд, і малюють його на плашці.

У наступному завданні першокласники читають за стрілочками слова, подані друкованими літерами. А потім записують їх рукописними буквами.

Далі учні розглядають і підписують предмети, зображені на малюнках (*люстра і рюкзак*). Після цього читають подані пунктирними лініями речення і доповнюють їх відповідними словами. Потім наводять ручкою початок кожного речення і дописують потрібне слово.

Насамкінець читають останнє на сторінці речення і записують його рукописними літерами.

Перед записуванням речень слід пригадати, як пишеться перше слово в реченні (*з великої букви*), що треба поставити в кінці речення (*крапку*).

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яку букву вчилися писати, добирають слова з буквою «ю», визначають її місце в слові. Далі читають склади і слова з рукописною буквою *ю*, написані на дошці або зображені на таблиці.

У кінці уроку здійснюється рефлексія з використанням смайлика.

Упродовж уроку необхідно обов'язково проводити фізкультхвилинки.

Урок 21 (с. 39-40)

Тема. Написання великої букви **Ю**. Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення. Побудова речень за поданим початком і малюнками.

Мета: ознайомити учнів з великою рукописною буквою *Ю*, навчити писати її; формувати вміння писати склади і слова з великою буквою *Ю*; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення, будувати речення за поданим початком і малюнком, застосовувати знання про вживання великої букви, відновлювати деформовані слова, складати розповідь за малюнком; розвивати спостережливість, кмітливість; виховувати прагнення цікаво проводити дозвілля.

Методичні рекомендації до уроку

Перед ознайомленням учнів з великою рукописною буквою *Ю* вчитель/вчителька проводить бесіду за малюнками на с. 39, у процесі якої з'ясовує, хто зображений на малюнку, чим зайняті діти.

Потім першокласники придумують імена хлопчиків і дівчинці на букву «ю». Після учнівських пропозицій варто запитати, з якої букви їх треба писати (*з великої*).

Після цього вчитель/вчителька повідомляє, що на уроці письма учні будуть вчитися писати велику букву *Ю*, і пропонує розглянути зразок великої рукописної букви *Ю* на плашці вгорі сторінки. Діти під керівництвом учителя/вчительки аналізують, з яких елементів складається велика рукописна буква *Ю*, у якому напрямку треба рухати ручку під час її письма.

Потім учні знаходять елементи букви *Ю* на малюнку і наводять їх олівцем. Після цього діти приступають до письма ручкою великої рукописної літери *Ю* в робочому рядку зошита.

Потім пишуть склади з буквою *Ю* та імена (*Юрко і Юля*). Під час письма слід нагадати учням про різні способи поєднання букв у словах і вимоги до кожного типу з'єднань (*верхнього, середнього і нижнього*).

Далі діти читають і записують подане в наступному рядку зошита речення. Після цього читають початок наступного речення і, користуючись малюнком угорі зошита, придумують йому кінцівку. Потім записують це речення.

У процесі письма вчитель контролює поставу дітей, правильність тримання ручки та розташування зошита. Перед списуванням речення учні пригадують, як пишеться перше слово в реченні (*з великої букви*), що ставиться в кінці речення (*крапка*).

Під час виконання наступного завдання школярі розповідають, чим зайняті діти на малюнках. Варто запитати, чи люблять першокласники читати книжки, грати в ігри, чим ще займаються у вільний час. На поданій пустій плашці учні малюють своє улюблене заняття. Насамкінець розфарбовують усі малюнки кольоровими олівцями.

Далі читають на с. 40 пари слів і пояснюють, що вони означають (*прізвища та імена*). Потім записують їх рукописними літерами.

Після цього першокласники читають речення, подане нижче, і записують його рукописними буквами, замінивши малюнок словом *тюльпани*. Потім читають і списують наступне речення.

Після цього опрацьовують речення, подане нижче. Спочатку складають із букв у дужках слово (*зраділа*), потім читають речення і записують його. Насамкінець записують рукописними буквами останнє речення на цій сторінці. Учитель звертає увагу на розділовий знак у кінці цього речення (*знак оклику*). Учні пригадують, з якою інтонацією треба читати речення зі знаком оклику.

Після цього варто запропонувати дітям прочитати всі записані на цій сторінці речення, та запитати, хто сказав «*Дякую!*», а також, про що ці речення нам розповіли.

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яку букву вчилися писати, для чого потрібна велика буква (*щоб записувати імена, прізвища, клички тварин, назви міст, сіл, перше слово в реченні*). Потім пригадують слова з великою буквою **Ю** і пояснюють, чому їх треба писати з великої букви.

Насамкінець, здійснюють рефлексію, зображаючи свій настрій на смайликові.

Упродовж уроку рекомендується проводити фізкультхвилинки.

Урок 22 (с. 41)

Тема. Написання малої букви *є*, складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення. Записування відповіді на запитання.

Мета: ознайомити учнів з малою рукописною буквою є, навчити писати її; формувати вміння читати і писати слова з буквою є; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення; розвивати уміння розповідати за малюнком, про свої спогади та враження; виховувати прагнення допомагати старшим виконувати хатню роботу.

Методичні рекомендації до уроку

Ознайомлення учнів з малою рукописною буквою є варто розпочати з бесіди за малюнком на с. 41, у процесі якої з'ясувати, хто зображений на малюнку, чим зайняті мама з донькою, з яким настроєм вони це роблять.

Звертаючись до життєвого досвіду першокласників варто запитати, хто з учнів допомагає вдома по господарству, яку саме роботу виконує, з яким настроєм це робить.

Далі вчитель/вчителька пропонує поділити на склади слово *ми-є* і визначити, якою буквою позначається другий склад. Після цього повідомляє, що на уроці учні будуть вчитися писати малу рукописну букву «є».

Після повідомлення теми уроку першокласники розглядають зображення рукописної букви є на плашці вгорі сторінки зошита й аналізують, з яких елементів вона складається. Потім знаходять ці елементи на малюнку і наводять їх олівцем.

Далі учні приступають до письма ручкою малої букви є в робочому рядку сітки зошита.

Перед тим, як писати склад та слова з рукописною буквою є, учні читають їх, пригадують типи з'єднань літер і дотримуються вимог до них під час письма.

Потім школярі переходять до читання і письма речень. Спочатку читають початок першого речення і придумують йому кінцівку. Далі наводять ручкою початок цього речення і дописують у ньому останнє слово (*посуд*).

Після цього списують речення, подане рукописними літерами. Далі читають надруковане речення і записують його рукописними буквами. Перед записуванням речень слід пригадати, як пишеться перше слово в реченні (*з великої букви*), що треба поставити в кінці речення (*крапку*).

Після записування речень варто запитати, про що першокласники дізналися з них.

Потім діти читають запитання та початок відповіді на нього і продовжують відповідь. Далі записують ці речення.

Приступаючи до виконання наступного завдання, учні пригадують, як слід його виконувати (*серед поданих букв треба знайти по дві однакові і закреслити їх, прочитати слово, яке утворилося із букв, що залишилися, потім намалювати те, що називає це слово*). Завдання учні виконують під керівництвом учителя/вчительки (*можна перенести завдання на дошку і виконувати його одночасно з учнями*). Діти закреслюють по дві букви *с, д*. З букв, що залишилися вийде слово *яєчко*. Прочитавши його, малюють яєчко на плашці.

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яку букву вчилися писати, добирають слова з буквою «є», визначають її місце в слові. Далі читають склади і слова з рукописною буквою є, написані на дошці або зображені на таблиці.

У кінці уроку здійснюється рефлексія з використанням смайлика.

Упродовж уроку необхідно обов'язково проводити фізкультхвилинки.

Урок 23 (с. 42-44)

Тема. Написання великої букви Є. Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення. Побудова речень за поданим початком і малюнками. *Розвиток зв'язного мовлення (Пори року).*

Мета: ознайомити учнів з великою рукописною буквою Є, навчити писати її; формувати вміння писати слова з великою буквою Є; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення, будувати речення за поданим початком і малюнками, застосовувати знання про вживання великої букви, складати розповідь за малюнком; активізувати тематичну групу слів «Пори року»; розвивати вміння спілкуватися з однокласниками на задану тему, спостережливість, кмітливість; виховувати повагу до людей різних професій, інтерес до природи.

Методичні рекомендації до уроку

Перед ознайомленням учнів з великою рукописною буквою Є вчитель/вчителька проводить бесіду за малюнками на с. 42, у процесі якої з'ясовує, люди яких професій зображені на малюнках, чим вони зайняті, які ще професії відомі учням.

Потім першокласники придумують імена водієві і лікарці на букву «є». Після учнівських пропозицій варто запитати, з якої букви їх треба писати (з великої).

Після цього вчитель/вчителька повідомляє, що на уроці письма учні будуть вчитися писати велику букву Є, і пропонує розглянути зразок великої рукописної букви Є на плашці вгорі сторінки. Діти під керівництвом учителя/вчительки аналізують, з яких елементів складається велика рукописна буква Є, у якому напрямку треба рухати ручку під час її письма.

Потім учні знаходять елементи букви Є на малюнку і наводять їх олівцем. Після цього діти приступають до письма ручкою великої рукописної літери Є в робочому рядку зошита.

Потім пишуть імена Єва і Євген. Під час письма слід нагадати учням про різні способи поєднання букв у словах і вимоги до кожного типу з'єднань (*верхнього, середнього і нижнього*).

Далі діти читають і записують подане в наступному рядку зошита речення. Після цього читають надруковане речення і записують його рукописними літерами. Після записування цих речень варто запитати, про що учні дізналися з них.

Потім першокласники читають початок наступного речення, придумують йому кінцівку (*називають професію своєї мами*) і записують.

У процесі письма вчитель контролює поставу дітей, правильність тримання ручки та розташування зошита. Перед списуванням речення учні пригадують, як пишеться перше слово в реченні (*з великої букви*), що ставиться в кінці речення (*крапка*).

Під час виконання наступного завдання школярі розповідають, чим зайняті люди на малюнках, які професії в цих людей. Після цього записують під кожним малюнком слово, яке називає дію кожної людини (*продає, будує, грає*). Далі складають речення з цими словами. Насамкінець, діти розфарбовують малюнки кольоровими олівцями.

Решта часу на уроці присвячується **розвитку зв'язного мовлення**. Вивчається тема «Пори року». Використовується матеріал на с. 43-44. Спочатку діти розпізнають на малюнках на с. 43 пори року, називають їх і розповідають про прикмети кожної пори.

Під час виконання наступного завдання учні розпитують один в одного, в яку пору року народилися, які ознаки цієї пори.

Далі діти розповідають, яка пора року їм найбільш до вподоби, чому.

У наступному завданні першокласники розглядають малюнки на с. 44, називають їх і пояснюють, з якої пори року кожний предмет.

Виконуючи останнє завдання на цій сторінці, діти добирають за поданими питаннями слова, які описують кожну пору року.

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яке завдання на уроці було для них найцікавішим, під час виконання якого із завдань виникали труднощі.

У кінці уроку здійснюється рефлексія з використанням смайлика.

Упродовж уроку необхідно обов'язково проводити фізкультхвилинки.

Урок 24 (с. 45)

Тема. Написання малої букви *ї*, складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення. Побудова речень за поданим початком.

Мета: ознайомити учнів з малою рукописною буквою *ї*, навчити писати її; формувати вміння читати і писати склади з буквою *ї*; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення; розвивати уміння розповідати за малюнком, про свої спогади та враження; виховувати культуру поведінки в їдальні.

Методичні рекомендації до уроку

Ознайомлення учнів з малою рукописною буквою *ї* варто розпочати з бесіди за малюнком на с. 45, у процесі якої з'ясувати, хто зображений на малюнку, де перебувають учні, чим зайняті, з яким настроєм вони це роблять, як себе ведуть у їдальні.

Звертаючись до життєвого досвіду першокласників варто запитати, чи схожа їхня шкільна їдальня на ту, яка зображена на малюнку, чи люблять учні відвідувати їдальню, як себе там ведуть, чи мають улюблені страви у шкільній їдальні, які саме.

Далі вчитель повідомляє, що для написання слова *їдальня* потрібно вміти писати букву «і» та оголошує тему уроку.

Після повідомлення теми першокласники розглядають зображення рукописної букви *ї* на плашці вгорі сторінки зошита й аналізують, з яких елементів вона складається. Варто запитати, на яку букву вона схожа, чим відрізняється від букви *і*. Потім діти знаходять елементи букви *ї* на малюнку і наводять їх олівцем.

Далі учні приступають до письма ручкою малої букви *ї* в робочому рядку сітки зошита.

Перед тим, як писати склади з рукописною буквою *ї*, учні читають їх, пригадують типи з'єднань літер і дотримуються вимог до них під час письма.

Потім школярі переходять до читання і письма речень. Перед записуванням речень слід пригадати, як пишеться перше слово в реченні (з великої букви), що треба поставити в кінці речення (*крапку*).

Після записування речень варто запитати, про що першокласники дізналися з них.

Далі читають початок останнього речення на сторінці і придумують йому кінцівку. Потім записують це речення рукописними літерами.

Під час виконання наступного завдання школярі розповідають, чим зайняті діти на малюнках, яку страву споживає хлопчик (*сосиску*), яку дівчинка (*вареники*), чи подобаються їм ці страви, з чого це видно. Варто запитати, чи люблять ці страви першокласники, чи готують у їхній шкільній їдальні вареники, з якою начинкою. На поданій пустій поверхні стола учні малюють свою улюблену страву. Насамкінець, розфарбовують усі малюнки кольоровими олівцями.

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яку букву вчилися писати, добирають слова з буквою «ї», визначають її місце в слові. Далі читають склади і слова з рукописною буквою *ї*, написані на дошці або зображені на таблиці.

У кінці уроку здійснюється рефлексія з використанням смайлика.

Упродовж уроку необхідно обов'язково проводити фізкультхвилинки.

Урок 25 (с. 46)

Тема. Написання великої букви *Ї*. Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення. Відновлення деформованого речення.

Мета: ознайомити учнів з великою рукописною буквою *Ї*, навчити писати її; формувати вміння писати слова з великою буквою *Ї*; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою,

списувати речення, застосовувати знання про вживання великої букви, відновлювати деформовані слова, складати розповідь за малюнком; розвивати спостережливість, кмітливість; виховувати інтерес до поїздок.

Методичні рекомендації до уроку

Перед ознайомленням учнів з великою рукописною буквою *Ї* вчитель/вчителька проводить бесіду за малюнком на с. 46, у процесі якої з'ясовує, де відбуваються події, хто зображений біля поїзда, що роблять діти, куди вони зібралися (*на екскурсію*), хто їх супроводжує. Варто також провести бесіду про правила безпеки на вокзалі та в поїзді.

Звертаючись до життєвого досвіду учнів, можна поцікавитись, чи бували вони на екскурсіях, де саме, чим туди їздили, що запам'яталося найбільше.

Далі вчитель/вчителька запитує, з якої букви напишуть учні слово *їхали* в такому реченні: «*Їхали ми поїздом.*» (з великої, бо це перше слово в реченні). Після цього педагог повідомляє, що на уроці письма учні будуть вчитися писати велику букву *Ї*, і пропонує розглянути зразок великої рукописної букви *Ї* на плашці вгорі сторінки. Діти під керівництвом учителя аналізують, з яких елементів складається велика рукописна буква *Ї*, у якому напрямку треба рухати ручку під час її письма.

Потім учні знаходять елементи букви *Ї* на малюнку і наводять їх олівцем. Після цього діти приступають до письма ручкою великої рукописної літери *Ї* в робочому рядку зошита.

Потім читають і записують подані в наступних рядках зошита речення. Після записування цих речень варто запитати, про що учні дізналися з них.

Потім першокласники читають групи надрукованих складів, утворюють з кожної групи слово і записують його рукописними літерами. Після запису читають утворене речення.

У процесі письма вчитель контролює поставу дітей, правильність тримання ручки та розташування зошита. Перед записуванням речень учні пригадують, як пишеться перше слово в реченні (з великої букви), що ставиться в кінці речення (*крапка*).

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яку букву вчилися писати, для чого потрібна велика буква (*щоб записувати імена, прізвища, клички тварин, назви міст, сіл, перше слово в реченні*).

Насамкінець, здійснюють рефлексію, зображаючи свій настрій на смайликові.

Упродовж уроку рекомендується проводити фізкультхвилинки.

Урок 26 (с.47-48)

Тема. Написання малої букви **ф**, складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення. Побудова речень за поданим початком і малюнками.

Мета: ознайомити учнів з малою рукописною буквою *ф*, навчити писати її; формувати вміння читати і писати склади та слова з буквою *ф*; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати надруковані речення; розвивати уміння будувати речення за поданим початком і малюнком, складати розповідь за малюнком, про свої спогади та враження; виховувати інтерес до розваг, цікавих занять.

Методичні рекомендації до уроку

Ознайомлення учнів з малою рукописною буквою *ф* варто розпочати з бесіди за малюнком на с. 47, у процесі якої з'ясувати, хто зображений на малюнку, де знаходяться діти, чим вони зайняті, який у них настрій.

Звертаючись до життєвого досвіду першокласників, варто запитати, де дітям доводилось фотографуватися, хто їх фотографував, яким приладом (*фотоапаратом, смартфоном*), чи фотографували діти самі себе, як називається таке фотографування (*селфі*).

Далі вчитель/вчителька повідомляє, що для написання слів *фонтан, фотографувати, селфі* потрібно вміти писати букву «*еф*», та оголошує тему уроку.

Після повідомлення теми першокласники розглядають зображення рукописної букви *ф* на плашці вгорі сторінки зошита й аналізують, з яких елементів вона складається. Потім знаходять ці елементи на малюнку і наводять їх олівцем.

Далі учні приступають до письма ручкою малої букви *ф* у робочому рядку сітки зошита.

Перед тим, як писати склад з рукописною буквою *ф* та слово *фонтан*, учні читають їх, пригадують типи з'єднань літер і дотримуються вимог до них під час письма.

Потім школярі переходять до читання і письма речень. Перед записуванням їх слід пригадати, як пишеться перше слово в реченні (*з великої букви*), що треба поставити в кінці речення (*крапку*).

Після записування речень варто запитати, про що першокласники дізналися з них.

Під час виконання наступного завдання першокласники спочатку називають намальовані предмети і записують ці слова в рядку під малюнками. Потім складають речення з цими словами. На завершення, розфарбовують малюнки кольоровими олівцями.

Далі приступають до читання та записування рукописними літерами надрукованого речення про Софійку. Після запису речення варто провести роботу за малюнком. Спочатку запропонувати знайти предмети, в назвах яких є буква «*еф*» (*дельфін, фікус, фіолетовий*), потім запитати, що робить дівчинка, кого малює, чим малює. Варто поцікавитись, хто з учнів любить малювати, у кого інші улюблені заняття, які саме, коли діти ними займаються.

Після цього учні читають початок речення, поданого під малюнком, і доповнюють його відповідно до зображення на малюнку словом *дельфіна*.

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яку букву вчилися писати, добирають слова з буквою «еф», визначають її місце в слові. Далі читають склади і слова з рукописною буквою *ф*, написані на дошці або зображені на таблиці.

У кінці уроку здійснюється рефлексія з використанням смайлика.

Упродовж уроку необхідно обов'язково проводити фізкультхвилинки.

Урок 27 (с. 49-50)

Тема. Написання великої букви **Ф**. Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення. Відновлення деформованих слів.

Мета: ознайомити учнів з великою рукописною буквою *Ф*, навчити писати її; формувати вміння писати склади і слова з великою буквою *Ф*; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення, застосовувати знання про вживання великої букви, складати розповідь за малюнком; розвивати спостережливість, кмітливість; виховувати інтерес до рухливих ігор, любов до тварин.

Методичні рекомендації до уроку

Перед ознайомленням учнів з великою рукописною буквою *Ф* вчитель проводить бесіду за малюнком на с. 49. Під час бесіди варто запитати першокласників, кого вони бачать на малюнку, чим зайняті діти, який у них настрій.

Варто також звернутись до життєвого досвіду першокласників, запитати, хто з них любить грати у футбол, де, як часто і з ким грає. Хто полюбляє інші рухливі ігри, які саме, з ким грає. Можна поговорити й про те, яка користь від рухливих ігор для здоров'я.

Потім першокласники пригадують імена на букву «еф». Після цього варто запитати, з якої букви їх треба писати (з великої).

Після цього вчитель/вчителька повідомляє, що на уроці письма учні будуть вчитися писати велику букву *Ф*, і пропонує розглянути зразок великої рукописної букви *Ф* на плашці вгорі сторінки. Діти під керівництвом учителя/учительки аналізують, з яких елементів складається велика рукописна буква *Ф*, у якому напрямку треба рухати ручку під час її письма.

Потім учні знаходять елементи букви *Ф* на малюнку і наводять їх олівцем. Після цього діти приступають до письма ручкою великої рукописної літери *Ф* у робочому рядку зошита.

Потім пишуть склад з буквою *Ф* та ім'я *Федько*. Під час письма слід нагадати учням про різні способи поєднання букв у словах і вимоги до кожного типу з'єднань (*верхнього, середнього і нижнього*).

Далі діти читають і записують подані в наступних рядках зошита речення. Перед записом учні пригадують, як пишеться перше слово в реченні (з великої букви), що ставиться в кінці речення (*крапка*).

Під час роботи над другим реченням слід звернути увагу на розділовий знак у кінці, пригадати, з якою інтонацією потрібно його прочитати.

У процесі письма вчитель контролює поставу дітей, правильність тримання ручки та розташування зошита.

Під час виконання наступного завдання школярі розглядають намальовані м'ячі, визначають їх кількість, знаходять серед них однакові, встановлюють, якому м'ячеві немає пари, і домальовують її праворуч від інших м'ячів. Після домальовування лічать, скільки пар м'ячів утворилося, скільки всього м'ячів стало. На завершення, розфарбовують м'ячі кольоровими олівцями.

Робота на наступній сторінці зошита розпочинається з бесіди за малюнком, у процесі якої першокласники розповідають, чим зайняті діти, який у кого собака, як діти ставляться до своїх чотирилапих друзів.

Варто також запитати, в кого з учнів класу є собака чи інша свійська тварина, яку має кличку, чи доглядають учні своїх тваринок, як ставляться до них.

Далі школярі читають і записують рукописними літерами речення, подані друкованими буквами. Слід запитати, що першокласники дізналися з цих речень (*імена дітей і клички їхніх собак*).

У наступному реченні учні спочатку складають слово зі складів, поданих у дужках, а потім списують це речення.

Далі приступають до складання речення за поданим початком і малюнком. Після побудови речення записують його.

Останнє речення учні читають з інтонацією, відповідною розділовому знаку, що стоїть у кінці, усно відповідають на це запитання, а потім списують його.

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яку букву вчилися писати, для чого потрібна велика буква (*щоб записувати імена, прізвища, клички тварин, назви міст, сіл, перше слово в реченні*).

Насамкінець, здійснюють рефлексію, зображаючи свій настрій на смайликові.

Упродовж уроку рекомендується проводити фізкультхвилинки.

Урок 28 (с. 51-52)

Тема. Написання малої букви **щ**, складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення.

Мета: ознайомити учнів з малою рукописною буквою *щ*, навчити писати *її*; формувати вміння читати і писати слова з буквою *щ*; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати надруковані речення; розвивати уміння складати розповідь за малюнком, про свої спогади та враження; виховувати турботливе ставлення до свого здоров'я.

Методичні рекомендації до уроку

Ознайомлення учнів з малою рукописною буквою *щ* варто розпочати з бесіди за малюнком на с. 51, у процесі якої з'ясувати, що відбувається на малюнку, як хлопчик сховався від дощу, кого ще він узяв під плащ, де сховалась ящірка.

Звертаючись до життєвого досвіду першокласників варто запитати, чи доводилося їм потрапляти під дощ, як вони ховалися від нього, чи спостерігали, куди ховаються тварини від дощу.

Далі вчитель/вчителька повідомляє, що для написання слів *дощ*, *плащ*, *кущ*, *ящірка* потрібно вміти писати букву «*ща*», та оголошує тему уроку.

Після повідомлення теми першокласники розглядають зображення рукописної букви *щ* на плащі вгорі сторінки зошита й аналізують, з яких елементів вона складається. Потім знаходять ці елементи на малюнку й наводять їх олівцем.

Далі учні приступають до письма ручкою малої букви *щ* в робочому рядку сітки зошита.

Перед тим, як писати слова з рукописною буквою *щ*, учні читають їх, пригадують типи з'єднань літер і дотримуються вимог до них під час письма.

Потім школярі переходять до читання і письма речень. Перед записуванням їх слід пригадати, як пишеться перше слово в реченні (з великої букви), що треба поставити в кінці речення (*крапку*).

Після записування речень варто запитати, про що першокласники дізналися з них.

Роботу на наступній сторінці зошита слід розпочати з бесіди за малюнком. Запитати в учнів, чим займається дівчинка, в яку пору доби це може відбуватися (*вранці або ввечері*), з яким настроєм вона чистить зуби, для чого їй потрібно чистити.

Далі можна розпитати, чи всі учні в класі чистять зуби, скільки разів на день виконують цю процедуру, роблять це самі чи хтось їм про це нагадує.

Після цього першокласники читають за стрілочками подані під малюнком слова, пояснюють, чим вони відрізняються, і записують їх у відповідних рядках рукописними літерами.

Потім здійснюється читання і списування речень, поданих у зошиті друкованими буквами.

Далі школярі колективно розгадують ребус, поданий у кінці сторінки, записують слово-відгадку в зошиті (*ящірка*) і складають з цим словом речення. Можна запитати, що цікавого діти знають про ящірку (*щоб утекти від ворога, ящірка скидає свого хвоста*).

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яку букву вчилися писати, добирають слова з буквою «*ща*», визначають її місце в слові. Далі читають склади і слова з рукописною буквою *щ*, написані на дошці або зображені на таблиці.

У кінці уроку здійснюється рефлексія з використанням смайлика.

Упродовж уроку необхідно обов'язково проводити фізкультхвилинки.

Урок 29 (с. 53-54)

Тема. Написання великої букви **Щ**, складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення.

Мета: ознайомити учнів з великою рукописною буквою **Щ**, навчити писати її; формувати вміння писати слова з великою буквою **Щ**; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення, застосовувати знання про вживання великої букви, складати розповідь за малюнком; розвивати спостережливість, кмітливість; формувати уявлення про Батьківщину, виховувати гордість за Україну, любов до рідного краю.

Методичні рекомендації до уроку

Перед ознайомленням учнів з великою рукописною буквою **Щ** вчитель/вчителька проводить бесіду за малюнком на с. 53. Під час бесіди варто запитати першокласників, що вони бачать на малюнку (*монумент Незалежності — колона, увінчана фігурою жінки (Берегині) з калиною гілкою в руках*), чи знають, де знаходиться цей монумент, що символізує, чи доводилося дітям бувати біля цього монументу, коли, з ким і з якої нагоди. Варто також запитати, які ще визначні місця в Києві відомі дітям.

Після цього вчитель/вчителька повідомляє, що на уроці письма учні будуть вчитися писати велику букву **Щ**, і пропонує розглянути зразок великої рукописної букви **Щ** на плашці вгорі сторінки. Діти під керівництвом учителя/вчительки аналізують, з яких елементів складається велика рукописна буква **Щ**, у якому напрямку треба рухати ручку під час її письма.

Потім учні знаходять елементи букви **Щ** на малюнку і наводять їх олівцем.

Після цього діти приступають до письма ручкою великої рукописної літери **Щ** в робочому рядку зошита.

Потім читають і записують назви сіл з буквою **Щ**. Під час письма слід нагадати учням про різні способи поєднання букв у словах і вимоги до кожного типу з'єднань (*верхнього, середнього і нижнього*). Після запису варто запитати, як називається місто чи село, в якому живуть діти, з якої букви треба писати цю назву.

Далі школярі читають речення, подане в наступному рядку, звертають увагу на розділовий знак у кінці, пригадують з уроку читання, що таке Батьківщина. Після цього списують це речення.

Перед записуванням наступного речення варто з'ясувати, яке слово потрібно вставити (*Україна*).

У процесі письма вчитель контролює поставу дітей, правильність тримання ручки та розташування зошита. Перед списуванням речень учні пригадують, як пишеться перше слово в реченні (*з великої букви*).

Приступаючи до виконання завдання на наступній сторінці зошита, варто спочатку прочитати обидва речення, пояснити значення слів *щедрий* і

скутий, підвести дітей до висновку, що друге речення пояснює зміст слова *щедрий*. Після цього учні записують обидва речення рукописними літерами.

Далі першокласники читають за стрілочками слова *щодня, щотижня, щороку*, пояснюють їх значення, складають з ними речення і записують ці слова у відповідних рядках зошита.

Наступним завданням передбачено розгадування ребуса, записування слова-відгадки (*щока*), складання речення з ним. Потім учні читають останнє речення на цій сторінці зошита і виявляють у ньому помилку (*хижа риба не щока, а щука*). Після цього записують це речення, виправивши помилку.

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яку букву вчилися писати, для чого потрібна велика буква (*щоб записувати імена, прізвища, клички тварин, назви міст, сіл, перше слово в реченні*).

Насамкінець, здійснюють рефлексію, зображаючи свій настрій на смайликові.

Упродовж уроку рекомендується проводити фізкультхвилинки.

Урок 30 (с. 55-56)

Тема. Удосконалення вміння писати вивчені букви, слова і речення з ними. Списування друкованих речень. *Розвиток зв'язного мовлення (Явища природи).*

Мета: пригадати і закріпити письмо вивчених букв, слів і речень з ними; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, застосовувати знання про вживання великої букви, списувати надруковані речення, відтворювати деформоване речення, добирати родові поняття до видових; актуалізувати тематичну групу слів «Явища природи»; розвивати вміння розповідати за малюнком, про власні спостереження, вести діалог на задану тему; виховувати спостережливість, інтерес до природи.

Методичні рекомендації до уроку

Робота в зошиті розпочинається з утворення імен зі складів, поданих у двох верхніх рядках зошита, за поданими зразком (склади поєднуються в слова за допомогою стрілочок). Потім учні записують утворені імена рукописними буквами. Під час письма варто нагадати, що імена пишуться з великої літери.

У наступному завданні учні мають поділити подане речення на слова (позначити олівцем межі слів вертикальними лініями), а потім записати його в наступному рядку зошита.

Виконання наступного завдання розпочинається з читання речень про міста і ріки. Варто запитати, які ще міста і ріки відомі школярам, як називається їхнє місто чи село, чи є в їхньому населеному пункті річка, яку назву вона має. Потім діти записують надруковані речення рукописними літерами. Перед записом слід пригадати, що назви міст і рік пишуться з великої букви.

У останньому завданні на цій сторінці зошита потрібно відновити деформоване речення (*змінити порядок слів так, щоб утворилось речення*). Спочатку діти складають речення усно, а потім записують у зошитах. Перед записом пригадують, що перше слово в реченні слід писати з великої букви, у кінці речення поставити крапку.

Решта часу на уроці присвячується **розвитку зв'язного мовлення**. Вивчається тема «Явища природи». Використовується матеріал на с. 56. Спочатку діти розглядають малюнки, впізнають зображені на них явища природи (*вітер, гроза, райдуга, туман, роса, сніг*), називають ознаки цих явищ, пояснюють, у яку пору року можна побачити кожне з них.

Виконання наступного завдання розпочинається з читання слів, розташованих навколо краплини, пояснення їх значень та з'ясування, чи присутня в цих явищах вода, у якому вигляді (*у заметілі у вигляді снігу, в тумані у вигляді пари, у граді у вигляді льоду* тощо).

Наступне завдання виконується в парі. Двоє учнів розпитують один в одного, які явища природи їм доводилось спостерігати, де саме і коли, як почувалися вони в ту мить: любувалися явищем природи чи ховалися від нього.

Насамкінець, учні розповідають, які явища природи їм подобаються, а які — ні, та пояснюють, чому.

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яке завдання на уроці було для них найцікавішим, під час виконання якого із завдань виникали труднощі.

У кінці уроку здійснюється рефлексія з використанням смайлика.

Упродовж уроку необхідно обов'язково проводити фізкультхвилинки.

Урок 31 (с. 57-58)

Тема. Написання слів з буквосполученням дз, складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення.

Мета: вправляти учнів у правильній вимові звуків [дз] і [дз']; формувати вміння позначати їх на письмі буквосполученням дз, читати і писати слова з буквосполученням дз; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення, подані друкованими і рукописними літерами; розвивати вміння складати розповідь за малюнком, про події з власного життя; виховувати охайність.

Методичні рекомендації до уроку

Робота на 57 сторінці зошита розпочинається з бесіди за малюнком, під час якої учні розповідають, чим зайнята дівчинка, куди вона дивиться, для чого існують дзеркала. Потім варто підвести учнів до висновку про важливість бути охайним, чепурним. Насамкінець, слід запитати дітей, як часто вони дивляться в дзеркало, коли саме це роблять і з якою метою. Під

час бесіди вчитель/вчителька стежить, щоб учні правильно вимовляли звук [дз̑] в слові *дзеркало*.

Після бесіди слід зробити звуковий аналіз слова *дзеркало*, виділити звук [дз̑]. Далі вчитель/вчителька повідомляє, що на письмі цей звук позначається двома буквами *дз*.

Після повідомлення теми першокласники розглядають зображення буквосполучення *дз* на плашці вгорі сторінки зошита й аналізують спосіб з'єднання букв *д* і *з*. Далі учні приступають до письма ручкою з'єднання букв *дз* в робочому рядку сітки зошита.

Перед тим, як писати слова з буквосполученням *дз*, учні читають їх, пригадують типи з'єднань літер і дотримуються вимог до них під час письма.

Потім школярі переходять до читання і письма речень. Перед записуванням їх слід пригадати, як пишеться перше слово в реченні (*з великої букви*), що треба поставити в кінці речення (*крапку*).

Після записування речень варто запитати, про що першокласники дізналися з них. (*Дівчинку звати Аліна. Вона застібала гудзики перед дзеркалом.*)

Приступаючи до наступного завдання, першокласники розглядають спочатку малюнки і називають зображені на них предмети (*дзвоник, струмок, пташки*). Потім читають слова, написані під малюнками і поєднують їх із назвами відповідних малюнків (*дзвоник дзвонить, струмок дзюрчить, пташка дзьобає*). Утворені пари слів можна записати на дошці і в робочих зошитах.

Після цього учні розфарбовують малюнки кольоровими олівцями.

Далі першокласники розглядають зображення буквосполучення *Дз* на плашці вгорі сторінки зошита й аналізують спосіб з'єднання букв *Д* і *з*. Далі приступають до письма ручкою з'єднання букв *Дз* в робочому рядку сітки зошита на с. 58.

Потім діти читають і списують подані нижче речення, вправляючись у написанні слів зі звуками [дз̑] і [дз̑'] та вивченими буквами. У процесі письма вчитель/вчителька контролює поставу дітей, правильність тримання ручки та розташування зошита.

Під час виконання наступного завдання учні називають зображені на малюнках предмети (*лісові дзвіночки і дзига*), записують назви цих предметів у робочому рядку під малюнками. Потім читають слова, зображені пунктиром у наступних рядках зошита, визначають, з якою назвою малюнка можна сполучити кожне з цих слів і записують утворені речення (*Дзвіночки пахнуть. Дзига крутиться*). Насамкінець, варто запропонувати першокласникам розфарбувати дзвіночки і дзигу кольоровими олівцями.

Під час підсумку уроку учні пригадують, яке буквосполучення писали на уроці, добирають і правильно вимовляють слова з буквосполученням *дз*.

Далі читають склади і слова з цим буквосполученням, написані на дошці або зображені на таблиці.

У кінці уроку здійснюється рефлексія з використанням смайлика.

Упродовж уроку необхідно обов'язково проводити фізкультхвилинки.

Урок 32 (с. 59-60)

Тема. Написання слів з буквосполученням **дж**. Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованих речень.

Мета: вправляти учнів у правильній вимові звука [дж] ; формувати вміння позначати його на письмі буквосполученням *дж*, читати і писати слова з буквосполученням *дж*; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення, подані рукописними і друкованими літерами; розвивати уміння складати розповідь за малюнком, про спогади та враження з власного життя; виховувати інтерес до автомобілів.

Методичні рекомендації до уроку

Робота в зошиті розпочинається зі складання розповіді за малюнком на 59 сторінці. Варто налаштувати учнів на придумування історії про братика і сестричку, які зібралися з татом і мамою в поїздку на джипі. Нехай школярі опишуть, як виглядає джип, у чому одягнені діти (*джинсові штани на хлопчикові і джинсова куртка на дівчинці*).

Після заслуховування кількох розповідей слід розпитати першокласників, чи доводилося їм кудись їздити з батьками на автомобілі. Які автомобілі їм подобаються, чому.

На завершення вчитель/вчителька пропонує учням знайти на малюнку предмети, в назвах яких є звук [дж] , стежить, щоб діти правильно вимовляли ці слова. Далі повідомляє, що цей звук позначається двома буквами *дж*.

Після повідомлення теми першокласники розглядають зображення буквосполучення *дж* на плашці вгорі сторінки зошита й аналізують спосіб з'єднання букв *д* і *ж*. Далі учні приступають до письма ручкою з'єднання букв *дж* в робочому рядку сітки зошита.

Перед тим, як писати слова з буквосполученням *дж*, учні читають їх, пригадують типи з'єднань літер і дотримуються вимог до них під час письма.

Потім школярі переходять до читання і письма речень. Перед записуванням їх слід пригадати, як пишеться перше слово в реченні (*з великої букви*), що треба поставити в кінці речення (*крапку*).

Після записування речень варто запитати, про що першокласники дізналися з них. (*Дітей звали Сергійко і Леся*).

Приступаючи до виконання наступного завдання, учні пригадують, як слід його виконувати (*серед поданих букв треба знайти по дві однакові і*

закреслити їх, прочитати слово, яке утворилося із букв, що залишилися, і записати його). Завдання учні виконують під керівництвом учителя/вчительки (можна перенести завдання на дошку і виконувати його одночасно з учнями). Діти закреслюють по дві букви *р*, *с*, *ф*. Із букв, що залишилися вийде слово *джміль*. Прочитавши його, записують у наступному рядку. Після цього варто запропонувати першокласникам скласти речення з цим словом.

Далі учні розглядають зображення буквосполучення *Дж* на плашці вгорі сторінки зошита й аналізують спосіб з'єднання букв *Д* і *ж*. Потім приступають до письма ручкою з'єднання букв *Дж* в робочому рядку сітки зошита на с. 60.

Після цього діти читають і списують подані нижче речення, вправляючись у написанні слів зі звуком [дж] та вивченими буквами. У процесі письма вчитель/вчителька контролює поставу дітей, правильність тримання ручки та розташування зошита.

Під час виконання наступного завдання учні називають зображені на малюнках предмети (*джипи*), порівнюють обидва малюнки, домальовують на другому малюнку деталі, яких не вистачає. Насамкінець, розфарбовують обидва автомобілі кольоровими олівцями (можна однаковими кольорами, а можна різними — за бажанням учнів).

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яке буквосполучення писали на уроці, добирають і правильно вимовляють слова з буквосполученням *дж*. Далі читають склади і слова з цим буквосполученням, написані на дошці або зображені на таблиці.

У кінці уроку здійснюється рефлексія з використанням смайлика.

Упродовж уроку необхідно обов'язково проводити фізкультхвилинки.

Урок 33 (с. 61-62)

Тема. Написання слів з апострофом, складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованих речень.

Мета: вправляти учнів у правильній вимові слів з апострофом; формувати вміння читати і писати слова з апострофом; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, списувати речення, подані рукописними і друкованими літерами; розвивати уміння складати розповідь за малюнком, про спогади та враження з власного життя; виховувати інтерес до свійських тварин та до роботи за комп'ютером.

Методичні рекомендації до уроку

Роботу на уроці слід розпочати з бесіди за малюнком на с. 61, у процесі якої учні мають розповісти про те, що робить хлопчик, яку тваринку годує, де живе хом'ячок, які предмети є в клітці, для чого вони. Потім варто звернутися до життєвого досвіду першокласників, запитати, в кого з них є вдома хом'ячок, де живе, що любить їсти, чому в нього бувають великі щоки.

Після бесіди слід пригадати з уроку читання, що таке апостроф, для чого він служить. Потім дібрати за малюнком слово з апострофом (*хом'як*).

Далі вчитель повідомляє, що на уроці учні навчатися записувати слова з апострофом, і ознайомлює дітей із зображенням цього значка. Першокласники спочатку пишуть у робочому рядку значок апостроф, а потім слова з цим значком. Записуванню слів передують їх читання. Під час читання вчитель/вчителька стежить за правильним вимовлянням цих слів.

Після записування слів варто запропонувати скласти з ними речення.

Потім школярі переходять до читання і письма речень. Перед записуванням їх слід пригадати, як пишеться перше слово в реченні (*з великої букви*), що треба поставити в кінці речення (*крапку*).

Після записування речень варто запитати, про що першокласники дізналися з них. (*Хлопчика звати Дем'яно, а в його хом'ячка м'яке хутро.*).

Під час виконання наступного завдання учні спочатку утворюють за стрілочками слова (*б'є, п'є, в'є*), а потім записують їх у відповідних рядках. Після цього читають сполучення слів, що утворились у кожному рядку (*б'є м'яча, п'є воду, в'є гніздо*) і наводять друге слово в кожному словосполученні. На завершення можна запропонувати школярам скласти речення з цими словосполученнями.

Приступаючи до роботи на с. 62, учні спочатку читають і наводять перше словосполучення (*комп'ютерна гра*), потім утворюють словосполучення з поданого в наступному рядку слова і малюнка, що біля нього (*комп'ютерна мишка*), і записують його в нижньому рядку.

Після запису словосполучень варто запропонувати першокласникам скласти з ними речення.

Далі діти складають за малюнком розповідь про дівчинку, яка сидить за комп'ютером. Після цього вчитель/вчителька проводить бесіду про те, чи вміють учні класу користуватися комп'ютерами, що вони роблять у комп'ютері.

Потім школярі читають і записують рукописними літерами надруковані під малюнком речення. У процесі письма вчитель/вчителька контролює поставу дітей, правильність тримання ручки та розташування зошита.

Після записування речень варто запитати, про що першокласники дізналися з них. (*Дівчинку звати Мар'янка. Їй купили комп'ютер. Дівчинка дізнається з комп'ютера багато цікавого.*).

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, який значок вивчали на уроці, добирають і правильно вимовляють слова з апострофом. Далі читають слова з апострофом, написані на дошці або зображені на таблиці.

У кінці уроку здійснюється рефлексія з використанням смайлика.

Упродовж уроку необхідно обов'язково проводити фізкультхвилинки.

Урок 34 (с. 63-64)

Тема. Удосконалення вміння писати вивчені букви, слова і речення з ними. Побудова речень за поданим початком.

Мета: пригадати і закріпити письмо вивчених букв, слів і речень з ними; удосконалювати вміння орієнтуватися в сітці зошита, писати ручкою, застосовувати знання про вживання великої букви, списувати надруковані речення, будувати і записувати речення за поданим початком; актуалізувати тематичну групу слів «Сім'я»; розвивати вміння розповідати за малюнком, про події з власного життя; виховувати любов і повагу до власної сім'ї, прагнення дружити і мати друзів.

Методичні рекомендації до уроку

Робота в зошиті розпочинається з читання слів, надрукованих угорі сторінки 63 (*ім'я, прізвище, сім'я*). Під час читання варто провести бесіду про значення цих слів, запропонувати кожному учневі/учениці назвати своє ім'я і прізвище, розповісти, з кого складається їхня сім'я.

Після цього учні записують ці слова рукописними літерами. Під час письма варто звернути увагу на правопис слів з апострофом та з буквою *щ*.

Далі діти читають початок поданих нижче речень, доповнюють їх і наводять та дописують у першому реченні своє ім'я, в другому — прізвище, а в третьому і четвертому — імена своїх мам і тат.

Потім слід прочитати початок наступного надрукованого речення і продовжити його словами, які відповідають на питання *яка?* (*велика чи мала, дружна, працьовита*). Далі учні записують утворене речення рукописними буквами.

Наступне завдання передбачає малювання учнями своєї сім'ї на поданій у кінці сторінки плашці.

Під час виконання наступного завдання (на с. 64) учні спочатку утворюють за стрілочками слова (*друг, друзі, дружба*), а потім записують їх у відповідних рядках рукописними літерами. Після цього читають сполучення слів, що утворились у кожному рядку (*друг найкращий, друзі хороші, дружба міцна*) і наводять друге слово в кожному словосполученні. На завершення можна запропонувати школярам скласти речення з цими словосполученнями.

Далі вчитель/вчителька проводить бесіду за малюнком, поданим нижче, під час якої розпитує в учнів, скільки дітей грають у гру, скільки вболівають, скільки серед них хлопчиків і дівчаток, який у них настрій.

Варто також розпитати, які ігри подобаються учням класу, з ким вони люблять грати. Насамкінець, слід запропонувати першокласникам розфарбувати учасників гри кольоровими олівцями.

Перед виконанням наступного завдання радимо розпитати в учнів про їхніх друзів: як їх звати, чим учні займаються зі своїми друзями. Потім першокласники читають початок кожного з поданих під малюнком речень, продовжують перше іменами своїх друзів, а друге — що діти роблять разом з друзями. Після цього наводять початок речень і дописують їх продовження. Варто нагадати про розділові знаки в кінці речень.

Робота над поданим унизу сторінки надрукованим реченням розпочинається з читання і пояснення, як діти розуміють його зміст. (*Золото — дорогоцінний метал, за який можна багато чого купити. Але найбагатша людина, будучи самотньою, без друзів, не почуватиметься щасливою. Мати справжніх друзів — це значно краще, ніж мати золото. Бо з друзями не тільки весело й цікаво. Вони ще й завжди придуть на допомогу, виручать зі складної ситуації.*) Потім школярі записують це речення рукописними буквами.

Під час підсумку уроку першокласники пригадують, яке завдання на уроці було для них найцікавішим, під час виконання якого із завдань виникали труднощі.

У кінці уроку здійснюється рефлексія з використанням смайлика.

Упродовж уроку необхідно обов'язково проводити фізкультхвилинки.